

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 33. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: fredag den 22. maj 2015
Tidspunkt: kl. 09.45
Sted: vær. 2-133

Til stede: Trine Bramsen (S), Helge Vagn Jacobsen (RV), Holger K. Nielsen (SF), Trine Mach (SF), Nikolaj Villumsen (EL), Jakob Ellemann-Jensen (V), Pia Adelsteen (DF), Martin Henriksen (DF) og Lars Barfoed (K).

Desuden deltog: økonomi- og indenrigsminister Morten Østergaard, erhvervs- og vækstminister Henrik Sass Larsen, minister for uddannelse og forskning Sofie Carsten Nielsen og handels- og udviklingsminister Mogens Jensen.

Helge Vagn Jacobsen fungerede som formand under mødet. Under punkt 5 og 6 var Holger K. Nielsen dog fungerende formand.

Punkt 1. Modtagelse af deputationer:

a) Globalt Fokus og 92-gruppen vedr. Post2015 og ligestilling i udviklingssamarbejdet

KOM (2015) 0044 – bilag 2 (henvendelse af 19/5-15 fra Globalt Fokus og 92-gruppen vedr. Post2015)
Rådsmøde 3391 – bilag 2 (henvendelse af 19/5-15 fra Globalt Fokus vedr. EU's indsats for at fremme ligestilling i EU's udviklingssamarbejde)
EUU alm. del (14) – bilag 286 (udvalgsmødereferat side 347 og 407, senest behandlet i EUU 5/12-14)

Den fungerende formand bød velkommen til delegationen, der bestod af:

Laust Leth Gregersen, Red Barnet
Kirsten Hjørnholm Sørensen, Mellempolitisk Samvirke
Sarah Kristine Rasmussen Johansen, Globalt Fokus
Troels Dam Christensen, 92-gruppen

Laust Leth Gregersen, Red Barnet, oplyste, at han deltog i mødet på vegne af Globalt Fokus og 92-gruppen. Han forklarede, at EU's udviklingsministre stod foran igen at skulle drøfte årets vigtige FN-proces, der bestod af mange sammenhængende møder. Man havde valgt at fokusere på det møde, der ville finde sted i sommeren 2015 i Addis Ababa, hvor alle FN's medlemslande skulle finde frem til fremtidens globale udviklings- og miljø-samarbejde. Man var i gang med at vedtage nye verdensmål, som skal afløse 2015-målene. Årets sidste møde ville finde sted i Paris, og her var målet at opnå en global klimaaftale med afgørende betydning for fremtiden.

Der var enighed om at finde fælles målsætninger for udryddelsen af ekstrem fattigdom inden 2030, og at det skulle ske på en måde, så der også vil være en planet til fremtidige generationer. Det var ikke en let opgave, og finansieringen udgjorde et af de helt centrale emner. Mange forskellige finansieringsmetoder var i spil: fra bistand til private investeringer, handel etc. Det var afgørende at finde en finansieringsramme, som tilfredsstillende de fattige lande, før man skriver under på målene og på en sammenhængende klimaaftale. EU yder halvdelen af verdens bistand og har relativt ambitiøse målsætninger inden for bæredygtighed og grøn omstilling.

Laust Leth Gregersen henviste til det hørings svar og det brev, som udvalget havde fået tilsendt. Spørgsmålet om bistand fyldte meget i EU-kredsen i den kommende klimaaftale. EU har nogle klokkeklare vedtagelser om, at de oprindelige og mere velhavende EU-15 lande skal give 0,7 pct. af deres BNI til bistand, mens de østlande, der kom med i EU på et senere tidspunkt, skal give noget mindre. Det gik desværre ikke så godt med at nå den målsætning, idet kun fem lande levede op til den. Concord Europe havde regnet ud, at selv hvis de 15 lande havde levet op til målsætningen om 0,7 pct., manglede der i 2014 300 mia. kr. Så udfaldet af mødet i Addis Ababa var meget vigtigt for EU's troværdighed. Han opfordrede udvalget til at spørge handels- og udviklingsministeren om, hvordan det gik med at få landene til at bekræfte målsætningen om en bistand på 0,7 pct. af BNI. Det var vigtigt, at den ikke blot blev diskuteret mellem embedsfolk og ministre, men at også de folkevalgte involverede sig og var med til at holde EU-landene til ansvar. Ud over en bekræftelse af målsætningerne efterlyste man også en tidsplan for, hvornår de skulle nås, så man havde noget konkret at holde landene op på.

Troels Dam Christensen, 92-gruppen, kom ind på klimafinansiering og årets tre topmøder, som alle hang meget tæt sammen. Navnlige for ulandene var en aftale om finansiering på mødet i Addis Ababa i juli 2015 helt afgørende for, hvor langt de ville gå på de efterfølgende to topmøder, dvs. at det ville være en klar sammenhæng mellem de penge, der ville blive lagt på bordet i Addis Ababa, og resultatet af klimatopmødet i Paris i december 2015.

Landene diskuterede betydningen af, at klimafinansieringen skal være ny og additionel, det vil sige, at den skal være ny og supplere den eksisterende ulandsbistand. Hvis ikke, risikerer man, at klimaudfordringen vil være så stort et udviklingsproblem, at den vil kunne opsuge en meget stor del af den udviklingsfinansiering, man ellers har. Den nye og additionelle bistand var allerede blevet vedtaget på COP15 i København og blevet genbekræftet som en del af Copenhagen Accord. Det var blevet gentaget på flere klimakonventionsmøder, og alligevel oplevede man, at flere lande begyndte at trække i land. Det var overvejende nogle af de rige lande, inklusive nogle af Danmarks nordiske nabolande, og det var derfor ekstremt vigtigt, at Danmark holdt fast i beslutningen om nye og additionelle penge. Der ville ikke være penge nok i kassen, hvis man tager fra ulandsbistanden. Ulandene forventede, at man holdt fast i den aftale, og man kunne undre sig over, hvorfor flere lande var på vej til at løbe fra den.

Troels Dam Christensen opfordrede udvalget til at bede ministeren om at arbejde hårdt for, at der blev holdt fast i den oprindelige aftale. Udviklingsfinansieringen indgik p.t. hverken i EU-rådskonklusionerne eller i forhandlingsteksten, og der blev kæmpet for at få pillet det ud.

Sarah Kristine Rasmussen Johansen, Globalt Fokus, nævnte, at et mellemstatsligt organ på skatteområdet, hvor alle lande kunne deltage på lige fod, var et helt centralt tiltag for at forhindre, at forhandlingerne gik i hårdknude. Hun udtrykte bekymring for den danske position, idet der generelt i forhandlingerne er enighed om, at øgede skatteindtægter er et helt centralt element i udviklingsfinansiering. Faktisk var skatteområdet af mange – og herunder også Danmark – blevet udpeget til et af de områder, hvor det er nødvendigt at finde et kompromis i Addis Ababa, for at mødet bliver en succes. Desværre var der stor uenighed om, hvilke tiltag der er nødvendige på globalt plan for at bekæmpe grænseoverskridende skattesnyd og skattely. I dag bliver de globale skattestandarder fastlagt i OECD-regi, der udelukker mere end 100 lande i verden, og hvor kun meget få udviklingslande er repræsenteret. Det betyder i praksis, at udviklingslandene enten helt udelukkes fra skattesamarbejdet, eller at der ikke bliver taget højde for deres særlige behov på området. Udviklingslandene havde gentagne gange understreget nødvendigheden af, at man etablerer et mellemstatsligt organ på skatteområdet, gerne under FN, så de kan deltage i udarbejdelsen af de globale standarder på demokratisk vis. Men USA og EU blokerer dette med henvisning til, at skattesamarbejdet i OECD er tilstrækkeligt og kan udvides til også at indeholde en tilfredsstillende løsning for udviklingslandene. Danmark havde desværre ved flere lejligheder også givet udtryk for denne holdning.

Sarah Kristine Rasmussen Johansen opfordrede derfor udvalget til at spørge den ansvarlige minister om Danmarks holdning på skatteområdet og hjælpe med at sørge for, at Danmark tager udviklingslandenes erfaringer seriøst, når de helt tydeligt fastslår, at OECD hverken er i stand til at imødekomme deres behov eller sikre en demokratisk repræsentation i globale skatteaftaler. Det var ikke en reel mulighed at sige, som Danmark gjorde, at man bare kunne udvide OECD til at inkludere udviklingslandene på skatteområdet, for man kunne ikke gøre alle udviklingslandene til en del af OECD. Fra OECD's side havde man sagt, at udviklingslandene kunne få en stemme, men ikke kunne få lov til at stemme på skatteområdet. Det var ikke en holdning, som Danmark burde indtage. Tværtimod burde Danmark arbejde for, at ingen landegrupper eller EU støtter op om den holdning i forhandlingerne om udviklingsfinansiering.

Kirsten Hjørnholm Sørensen, Mellempfolkeligt Samvirke, sagde, at nødvendigheden af at få den private sektor til at arbejde for bæredygtig udvikling og tiltrække private investeringer var et absolut hovedtema ved forhandlingerne i Addis Ababa. EU var meget aktiv i den diskussion, og EU's linje harmonerer rigtig godt med Danmarks erklærede prioriteter. Mellempfolkeligt Samvirke støttede i høj grad, at private investeringer blev inddraget i indsatsen, men som rammerne var, kunne man ikke være sikker på, at indsatsen reelt bidrog til bæredygtig udvikling. Man kunne også frygte, at den ville ende med at gøre deci-

deret skade på verdens fattigste. Hun anbefalede, at Danmark arbejder for, at EU-rådskonklusionerne understreger behovet for effektiv implementering af FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv, og at man udviklede principper, retningslinjer og standardiseret dokumentation for brugen af offentlig-private partnerskaber. Danmark burde også arbejde for, at konklusionerne foreslår obligatorisk integreret rapportering for større virksomheder om miljø, sociale forhold og regeringsførelse (governance) – noget, som EU gerne ville have slettet i de nuværende forhandlinger om udviklingsfinansiering. Hun opfordrede udvalget til at sikre, at ministeren i EU ikke blot talte om behovet for at tiltrække private investeringer og inddrage private aktører, men også om, hvordan det kan gøres mere ansvarligt, således at investeringerne reelt bidrager til bæredygtig udvikling.

Nikolaj Villumsen takkede for delegationens input, som man ville arbejde videre med og nævne over for ministeren. Hvad var argumentet for, at man fra dansk side ikke ønskede en ny måde at håndtere skattestandarder på? Var det ikke i dansk interesse at inddrage ulandene og være med til at bekæmpe skattely globalt?

Lisbeth Bech Poulsen sagde, at det var en fælles ambition, at ulandsbistand med tiden bliver overflødig og påpegede, at et beløb svarende til tolv gange bistanden forsvinder i kapitalflugt ud af ulandene. Kunne Kommissionens forslag fra december 2012 bruges i den sammenhæng? Det var klart et problem, at de fleste ulande ikke var repræsenteret i OECD, men OECD var ti gengæld i de seneste år begyndt at komme med progressive anbefalinger og forslag. Hvordan sikrede man den progressive udvikling?

Jakob Ellemann-Jensen var enig i, at 0,7 pct. af BNI er en vigtig målsætning at forfølge for flere parter. Til Kirsten Hjørnholm Sørensen sagde han, at han var forvirret over, hvad de konkrete rapporteringskrav til virksomheder burde være.

Sarah Kristine Rasmussen Johansen bekræftede, at der var sket store fremskridt i samarbejdet med OECD på skatteområdet. Man havde taget initiativ til BEPS-projektet (Base Erosion and Profit Shifting), hvori der lå mange gode tiltag. Processen ville dog blive afsluttet 6 måneder senere, så man måtte være opmærksomme på at bygge videre på de fremskridt, der havde været i OECD. I FN havde en ekspertkomité arbejdet med skattespørgsmål, så det var ikke mellemstatslige forhandlinger. Udfordringen lå i at finde ud af, om man skulle flytte skattespørgsmålet fra OECD over til FN, WTO eller lignende. Man var rimelig åben over for rammerne, men repræsentation var vigtig for ulandene, ligesom det var vigtigt at se på, hvad et mellemstatsligt organ skulle arbejde med: land for land-rapportering, indtægtsnydelsesrettigheder (beneficial ownership) og de elementer, EU's handlingsplan skulle indeholde. Man skal også sørge for at bygge videre på de mange gode skattestandarder, som man var ved at udvikle – både i OECD og inden for rammerne af EU-tiltag.

Kirsten Hjørnholm Sørensen forstod Jakob Ellemann-Jensens forvirring, idet der var tale om en oversættelsesfejl i hendes oplæg. Ordet governance handlede ikke om regeringsførelse, men om at tage et skridt fra den frivillighed, der prægede indsatsen, til en mere styret og bunden indsats på de tre bundlinjer: people – planet – profit.

b) Det danske Smart Cities-netværk om europæisk investering i smart city-arbejde

KOM (2015) 0010

KOM (2015) 0010 – bilag 2 (henvendelse af 18/5-15 fra Det Danske Smart City-Netværk)

Den fungerende formand bød velkommen til delegationen, der bestod af:

Adriëne Heijnen, det danske Smart Cities-netværk

Martin Brynskov, det danske Smart Cities-netværk

Martin Brynskov forklarede, at han arbejdede med byer i hele verden. Han ville gerne tale med udvalget om, hvordan man bedst kunne udvikle en allerede god dansk position og havde derfor fremsendt et par punkter om koordinering mellem det europæiske og det danske niveau. Digitaliseringen og brug af mobiltelefonen er helt afgørende for verdensøkonomien. Det, der før var infrastruktur, begynder at blive afhængigt af, hvad man laver med sin mobiltelefon, og verdens økonomi er efterhånden skruet sammen på måder, som ingen helt kan overskue. Det har man anerkendt i de europæiske strategier om det digitale indre marked.

Martin Brynskov skulle hilse fra kommissærerne Bulc og Oettinger, der dagen før havde været i Berlin og tale om de europæiske strategier. I den digitale vækststrategi, der var blevet fremlagt kort forinden, indgik byerne også som centrale punkter. I byerne samles al kompleksiteten, og de udgør et sammensurium af nye forretningsmodeller og nye måder at levere public service på. Hvorfor ikke f.eks. have airbnb's for flygtninge? Der var ingen, der kunne se, hvor udviklingen bar hen, men alle prøvede at finde ud af det. Mange penge er på spil, idet byerne står for 80 pct. af verdens BNP. Byerne har dermed meget magt, og man kan spekulere i, hvad de skal bruge den til. Heldigvis er et land som Danmark rigtig godt med via dets gennemdigitalisering, så folk skæver til Danmark og også til Estland, der også gør det rigtig godt.

Martin Brynskov mente, at udfordringen var, at ingen på Slotsholmen forsøger at samle den digitaliseringsindsats. Det vil sige, at når man fra europæisk niveau banker på med Junckers investeringsplan og forskellige andre initiativer til politiske strategier og finansiering, er der ingen koordineret indsats ministerierne imellem. Det var en interessant situation, fordi alle forventede, at Danmark tager lederskab, ligesom Danmark tidligere har gjort det, f.eks. inden for grøn omstilling. I denne situation var der ingen, der kunne svare på, hvad Danmark ville gøre. Der var nogle gode bud, men det var svært at få en samlet indsats. Han foreslog derfor udvalget at fremhæve, at det vil være en god idé, hvis Folketinget, ministerier, styrelser etc. finder ud af, hvordan Danmark positionerer sig bedst muligt til selv at skabe rigtig gode bysamfund, og hvordan man kan udnytte den stærke danske position inden for cleantech og det grønne område. Der ligger fragmenter af en strategi, men der er brug for en koordinering. Martin Brynskov havde mødt med en af Kommissionens vicepræsidenter, Jyrki Katainen, der sammen med konkurrencekommissær Margrethe Vestager havde præsenteret en investeringsplan. Sagen var, at Danmark

ikke havde noget at byde ind med til investeringsplanen på området, som var nævnt i alle strategierne på europæisk niveau, men manglede en form for handling eller koordinering fra nationalt hold.

Mette Bock var enig i, at ansvaret for området falder imellem stolene i en lang række ministerier, men det er jo den til enhver tid siddende regering, der beslutter, hvordan man organiserer tingene. Hun ville tage det med videre, for det kunne være, der ville komme et regeringsskifte, som kunne medvirke til, at ansvaret bliver samlet et sted.

Punkt 2. Åbent samråd med økonomi- og indenrigsministeren og erhvervs- og vækstministeren om bankunionen

KOM (2013) 0520

EUU alm. del (14) – samrådsspørgsmål I

EUU alm. del (14) – bilag 516 (rapport om mulig dansk deltagelse i det styrkede banksamarbejde)

EUU alm. del (14) – bilag 16 (analyse fra Finansrådet "Overvejelser om deltagelse i bankunionen)

KOM (2013) 0520 – bilag 8 (notat om dansk deltagelse i det styrkede banksamarbejde (§ 20-redegørelse))

EUU alm. del (13) - svar på spm. 132 (om Danmarks tilslutning til EU's bankunion)

EUU alm. del (14) – bilag 359 (side 523, samråd i EUU 23/1-15 om dansk deltagelse i den europæiske bankunion)

Samrådsspørgsmål I

Stillet af Nikolaj Villumsen (EL)

"Ministeren bedes redegøre for, hvorvidt regeringen agter at tilslutte Danmark bankunionen, og fremlægge en tidsplan for det forventede tidsforløb for bankunionen."

Nikolaj Villumsen uddybede, at på det tidspunkt, samrådsspørgsmålet blev stillet, var det ikke kommet frem, at regeringen ikke ønskede en folkeafstemning om bankunionen. Den beslutning var Enhedslisten uforstående over for, men det ændrede ikke på samrådets relevans for den demokratiske debat om, hvorvidt Danmark skal tilslutte sig. Diskussionen om bankunionen havde stået på i flere år. I 2014 havde der været en forespørgselsdebat i Folketinget om regeringens holdning til bankunionen. Dengang afventede regeringen resultatet af stresstesten af banker. Resultatet af den var sidenhen kommet, og nu hed det sig, at man afventede en afklaring vedrørende realkredit. Den tidligere økonomi- og indenrigsminister havde ellers givet udtryk for, at den var sikret. Nikolaj Villumsen så frem til at høre, hvad bekymringerne om realkredit gik ud på og til at få en nærmere tidsplan for Danmarks eventuelle tilslutning.

Erhvervs- og vækstministeren: Jeg vil indlede med at tale om regeringens holdning til det styrkede banksamarbejde, som bygger på rapporten fra den nedsatte arbejdsgruppe. Rapporten fra arbejdsgruppen blev offentliggjort for nylig. Økonomi- og indenrigsministeren vil derefter komme ind på den videre proces og på nogle af de spørgsmål, der er rejst i debatten.

Det er regeringens holdning, at det i udgangspunktet vil være en fordel for Danmark at deltage i det styrkede banksamarbejde. Det ser regeringen tre overordnede grunde til.

For det første kan deltagelse i samarbejdet yde et bidrag til finansiel og økonomisk stabilitet, som også vil være til gavn for Danmark. Danmark er et lille land med en stor banksektor. Meget tyder på, at det fælles tilsyn bliver af høj kvalitet, så deltagelse i samarbejdet kan forankre en i forvejen stærk ramme for tilsyn og afvikling i Danmark i en stærk europæisk ramme. For det andet vil dansk deltagelse styrke vores muligheder for at varetage danske interesser i EU – især på det finansielle område. Det gælder f.eks. indflydelse på konkrete standarder og praksis for tilsyn og afvikling. For det tredje vil deltagelse give adgang til en større afviklingsformue og dermed til en slags fælles forsikringsordning. Danmark vil således kunne få en bedre beskyttelse i ekstraordinære tilfælde, hvor banksektoren oplever meget store tab.

Det styrkede banksamarbejde er imidlertid en ny konstruktion, og der er endnu ikke opbygget megen erfaring. ECB påbegyndte tilsynet med de største europæiske institutter i november sidste år. Det fælles tilsyn har således kun været i gang i lidt over et halvt år. Den nye afviklingsinstans begyndte forberedelserne til sit arbejde i januar i år og er ved at have ansat de relevante personer m.v. Afviklingsinstansen vil dog først være operationel og kunne anvende afviklingsværktøjer og afviklingsformue fra den 1. januar 2016.

Idet det er et nyt samarbejde, har vi endnu ikke megen erfaring med, hvordan tilsynet og afviklingsmekanismen vil fungere i praksis. Det er også et centralt omdrejningspunkt i den rapport om mulig dansk deltagelse i det styrkede banksamarbejde, der blev offentliggjort for nylig. Når det er sagt, påpeges det i rapporten, at der er etableret et godt grundlag for, at både tilsyn og afvikling i det styrkede banksamarbejde vil blive af en høj kvalitet. Denne vurdering baseres dels på konstruktionen af tilsynet, der ligesom det danske forventes at blive risikobaseret, dels på, at ECB og afviklingsinstansen skal håndtere et stort antal banker og dermed får brede erfaringer og et bredt sammenligningsgrundlag.

Hvad angår afvikling, fremhæver rapporten ligeledes, at det kan medføre mere ensartede og konsekvente beslutninger, at ansvaret flyttes til europæisk niveau. Den samlede konstruktion ser således umiddelbart sund ud, men vi finder det vigtigt at få høstet nogle flere erfaringer med, hvordan det styrkede banksamarbejdet kommer til at fungere i praksis, inden vi tager stilling til deltagelse.

Der er også nogle områder, hvor vi under alle omstændigheder har behov for yderligere afklaring, inden der træffes en beslutning om dansk deltagelse. Her vil jeg især nævne behandlingen af dansk realkredit inden for samarbejdet. Dansk realkredit er som bekendt en helt særlig forretningsmodel, der ikke findes tilsvarende i andre lande. I det lys er det væsentligt, hvordan de europæiske myndigheder vil behandle den danske realkreditmodel. Jeg går ud fra, at udvalget deler min opfattelse af, at det er afgørende, at vi får de nødvendige afklaringer her. Vi har fra dansk side allerede haft en dialog med ECB om dette spørgsmål, men der er behov for, at vi går ind i en dybere teknisk dialog med ECB for at afklare spørgsmålet yderligere. Den proces vil jeg nu gå videre med.

Vi har ligeledes behov for mere afklaring af spørgsmålet om, i hvilken udstrækning ECB's styrelsesråd i praksis vil gøre brug af muligheden for at anvende de såkaldte makroprudentielle instrumenter over for Danmark.

Et yderligere aspekt, der også fremgår af arbejdsgruppens rapport, er, at der er usikkerhed om sundhedstilstanden i nogle banker i euroområdet, selv om stresstesten og aktivgennemgangen i efteråret 2014 gav et væsentligt bidrag til polstringen af de dårligst kapitaliserede banker. I den forbindelse vil vi gerne vide mere om, hvordan de økonomiske udfordringer i visse eurolande påvirker bankerne.

Endelig vil der være konsekvenser for Grønland og Færøerne, hvis Danmark vælger at deltage i samarbejdet. Grønland og Færøerne er ikke medlemmer af EU og kan derfor ikke deltage i det styrkede banksamarbejde. De grønlandske og færøske banker kan fortsætte under Finanstilsynets tilsyn som i dag. De vil imidlertid ikke kunne deltage i den fælles afviklingsformue sammen med de danske institutter. Arbejdet med at belyse konsekvenserne for Grønland og Færøerne er ikke endeligt afsluttet, så også her har vi brug for afklaringer.

For at opsummere: Regeringen mener, at det som udgangspunkt vil være en fordel for Danmark at deltage, men at vi først skal tage endelig stilling til deltagelse, når vi har set, hvordan samarbejdet fungerer i praksis og har opnået de nødvendige afklaringer.

Økonomi- og indenrigsministeren: Tak for invitationen, der jo ligger i forlængelse af de mange forelæggelser, der har været undervejs i processen. Sidst var det vist i øvrigt et tema, hvad erhvervs- og vækstministeren ville sige, kontra hvad jeg selv havde sagt, og nu har vi gjort det lidt mindre bureaukratisk for udvalget ved at møde op her sammen i dag.

Med den redegørelse for rapporten, som vi lige har fået fra erhvervs- og vækstministeren, er regeringens holdning klar. Jeg vil blot tilføje, at vi også har fremlagt Justitsministeriets analyse, og dermed kan vi have en kvalificeret og åben debat om alle aspekter i sagen. Som Nikolaj Villumsen var inde på, tjener det i virkeligheden debatten godt, at man sikrer, at der ikke fejles noget ind under gulvtæppet: Alle overvejelser fremlægges åbent og endda i fin tid i forhold til at skulle træffe endelige beslutninger. Men man kunne få det indtryk, at Nikolaj Villumsen var utålmodig. Vi skal prøve at gøre det så hurtigt som muligt, men rapporten peger som sagt på et par forhold, som der er behov for at få afklaret yderligere inden den endelige stillingtagen, også selv om det er vores vurdering, at det vil være i Danmarks interesse at tilslutte sig.

Vi er altså i dialog med de relevante europæiske myndigheder. Regeringen er og har hele vejen igennem været stærkt optaget af dansk realkredit, også i forbindelse med banksamarbejdet. I forhandlingerne opnåede vi fornuftige løsninger for realkreditte på en række områder, som vi også har drøftet tidligere her i udvalget. Det gælder f.eks. en overordnet reference til hensynet til forskellige forretningsmodeller for det fælles tilsyn.

Det er nok så vigtigt, idet den danske realkredit jo er en særlig foreteelse. Der er også en særlig ordning for realkreditinstitutter med krav om omfanget af særligt nedskrivningseg-nede passiver. Der gælder en rabat (halv pris) for realkreditinstitutternes bidrag til de na-tionale fonde og den fælles afviklingsfond, der skal opbygges. Vi har i øvrigt også fundet en løsning for de nye likviditetskrav for danske realkreditobligationer.

Vi skal være sikre på, at banksamarbejdet også i sin daglige og praktiske udfoldelse tager behørigt hensyn til dansk realkredit. Hvis de fælles myndigheder blot slår op i en generel manual og behandler realkreditinstitutter på præcis samme måde som almindelige ban-ker, kan det skabe problemer for realkreditinstitutterne, fordi de er indrettet på en anden måde. Opgaven er derfor nu at skabe tilstrækkelig vished for, hvordan de fælles myndig-heder mere konkret vil håndtere den danske realkreditmodel i tilrettelæggelsen af tilsynet, inden der tages en endelig beslutning om at deltage.

Der er også andre punkter, hvor vi har behov for større klarhed. Det fælles tilsyn skal kunne træffe beslutninger om den nationale brug af såkaldte makroprudentielle værktøjer. Det kan f.eks. være at stille krav om modcykliske kapitalbuffere i kreditinstitutterne i op-gangstider, som der kan tæres på i nedgangstider. Ligeledes gælder det muligheden for at hæve SIFI-kapitalkravene.

Når det handler om de makroprudentielle beslutninger, vil ECB's styrelsesråd have større mulighed for at træffe beslutninger i det fælles tilsyn uden om tilsynsrådet end ved andre typer beslutninger. Det er selvfølgelig en særlig udfordring for deltagende ikkeeurolande, som deltager i tilsynsrådet, men ikke i ECB's styrelsesråd, som kun er for eurolandene. Derfor har vi brug for at få en større vished for, hvordan de beslutningsprocedurer kan forløbe med tilpas inddragelse af deltagende ikkeeurolande.

I forhandlingerne om EU-lovgivningen bag banksamarbejdet og som led i udarbejdelsen af rapporten har vi fra dansk side allerede været i konstruktiv dialog med ECB og med Kommissionen. Vi vil bygge videre på denne dialog i den videre afklaring. Dialogen har indtil nu haft en overordnet karakter, men jeg forventer, at offentliggørelsen af rapporten og regeringens udmelding gør det muligt at komme et spadestik dybere i afklaringen i den kommende tid. Regeringen vil også indlede en dialog med den fælles afviklingsmyndig-hed, som også spiller en vigtig rolle i sagen. Afviklingsmyndigheden er først blevet be-mandet i løbet af foråret, og vi har derfor ikke kunnet drøfte vores spørgsmål med den før nu.

Tidsplanen afhænger derfor også af de fælles myndigheder. De første møder er i kalen-deren, men der er tale om tale om tekniske og komplicerede forhold. Udfordringen er jo netop, at realkreditsystemet ikke kendes andre steder, og at det derfor også kræver grundige forklaringer at få andre til at forstå det og sætte sig ind i den danske lovgivning. Jeg bare sige, at vi fra dansk side fortsætter ufortrødent og selvfølgelig aktivt vil opsøge afklaring hos de fælles myndigheder så ofte og så hurtigt som nødvendigt for at drøfte vores spørgsmål.

Der vil naturligvis allerede nu være forskellige drøftelser inden for banksamarbejdet af den konkrete praksis, standarder m.v., som Danmark ikke kan deltage i, så længe vi står uden for samarbejdet. Det kan også gælde områder af betydning for Danmark, men med den udmelding, vi er kommet med, er der selvfølgelig en opfattelse af, at Danmark fortsat har interesse i bankunionen, og der bliver holdt øje og taget hensyn til os i den proces. Omvendt skal vi jo foretage en samlet afvejning og sikre tilstrækkelige afklaringer, inden vi træffer en endelig beslutning.

Jeg vil også benytte lejligheden til at komme ind på nogle af de øvrige spørgsmål, der har fyldt meget i debatten. Der er f.eks. dem, der er bekymrede for, om den fælles fond overhovedet er stor nok til at værne skatteyderne fra omkostninger ved bankkriser. Jeg har bl.a. noteret mig, at Nikolaj Villumsen ved tidligere lejligheder har været bekymret for det. Jeg udlægger det som et udtryk for, at han gerne vil forvise sig om, at der så at sige er Europa nok i det nye setup.

Den fælles fond vil være betydeligt større end den tilsvarende nationale fond, men vil selvfølgelig også skulle være et sikkerhedsnet for langt flere institutter. I en ekstraordinær situation, hvor de danske SIFI'er lider store tab, vil den fælles fond bedre kunne håndtere de store danske institutter, hvis de bliver nødlidende, eventuelt også samtidig med andre store nødlidende banker i andre lande. Målestokken er selvfølgelig ikke, at fonden skal kunne håndtere alle store banker i samarbejdet, hvis de bliver nødlidende samtidig. Fondens forventes som udgangspunkt kun at skulle bruges i ekstraordinære tilfælde, hvor det ikke er nok at nedskrive ejernes og kreditorernes tilgodehavender (bail-in). Vi har siden krisen vedtaget en betydelig styrkelse af kapitalkravene og langt større vægt på forebyggelse og tidlig indgriben. Det mindsker sandsynligheden for overhovedet at trække på fonden. Derfor er det ikke relevant at sammenligne størrelsen på fonden med de beløb, der er brugt på at håndtere banker under den seneste krise, hvor kravene til bankerne var mindre stramme, og hvor bail-in ikke var hovedstrategien i langt de fleste lande.

Der er også nogle i debatten, der er bekymrede for, at dansk deltagelse vil indebære, at danske banker og deres kunder skal bidrage til at redde syge banker i Sydeuropa. Jeg vil igen slå fast, at banksamarbejdet ikke handler om at redde syge banker. For alle EU-lande vil det centrale princip som nævnt være, at håndteringen af en nødlidende bank først og fremmest finansieres af bankens aktionærer og kreditorer. Kravene til bail-in betyder - sammenholdt med de styrkede generelle krav til bankernes kapital og likviditet - at der skal meget store tab til i en nødlidende bank, før brugen af den fælles fond overhovedet bliver aktuel.

De største banker har i efteråret været igennem et omfattende sundhedstjek forud for opstarten af det fælles tilsyn. Gennemgangen har allerede inden resultaterne blev offentliggjort medført en styrkelse af de deltagende bankers kapitalgrundlag. Et mindre antal banker, der klarede sig dårligt i testen, har fået påbud om at skulle rejse mere kapital. Det skal sikre, at der som udgangspunkt ikke er systematiske forskelle i risikoen på tværs af lande for, at en bank bliver nødlidende.

Bankerne i banksamarbejdet skal bidrage til en fælles fond. Hvis Danmark deltager, kan danske institutter i sagens natur komme til at betale for krisehåndtering af banker i andre lande i de tilfælde, hvor den fælles fond måtte blive brugt. Omvendt kan andre landes banker også komme til at betale for krisehåndtering af danske institutter. Sådan vil det være i en fælles sektorfinansieret forsikringsordning

Regeringen er således fortrøstningsfuld i sin holdning om, at det som udgangspunkt vil være en fordel for Danmark at deltage i banksamarbejdet, forudsat at vi får de nødvendige afklaringer. Jeg er sikker på, at vi både i dag og ved senere lejligheder kan få en rigtig diskussion om denne sag, og jeg håber ikke, at spørgeren er alt for skuffet over, at vi ikke har en konkret og snarlig dato for dansk deltagelse i bankunionen med i dag.

Nikolaj Villumsen var imod dansk deltagelse i bankunionen, som han frygtede ville blive en dyr omgang for skatteyderne, idet fonden kun kan dække en brøkdel af, hvad man har brugt på at redde banker under den seneste krise. Det forekom ham dybt problematisk, at reguleringen er utilstrækkelig, og at der blev lagt op til at styrke de største banker. Man burde snarere dele dem op. I dag skulle man dog tale om regeringens holdning og en tidsplan for tilslutning. Det er vigtigt med en åben debat, hvilket man nemmest kan få i forbindelse med en folkeafstemning om bankunionen, men regeringen var ærgerligt nok imod en afstemning. Regeringen havde heller ikke travlt med at få emnet bragt op forud for det kommende folketingsvalg. Nikolaj Villumsen fandt det underligt, at regeringens argumenter for, hvorfor den ikke kunne komme med en klar holdning til bankunionen, havde ændret sig. En afklaring af EU's syn på den danske realkredit er vigtig, uanset om Danmark går med i bankunionen, og det undrede ham, at den tidligere økonomi- og indenrigsminister i marts 2013 havde sagt, at realkrediten var sikret, hvis Danmark valgte at deltage. Det var fair nok, at det tog tid at sætte sig ind i de danske realkreditsregler, men der var nu gået 2 år. Handlede det om dovenskab i EU-systemet, eller var der opstået nye bekymringer? Det var også interessant, at regeringen 1 år tidligere afventede stresstesten, og nu var man så igen bekymret for realkrediten og meldte tilmed ud, at man skal være påpasselig, indtil man kan konstatere, at bankunionen fungerer. Det sidste havde man ikke hørt fra regeringen tidligere. Hvor lang tid efter den 1. januar 2016 forventer regeringen, at bankunionen skal være i funktion, før regeringen er i stand til at træffe en beslutning for Danmark? Det var vel ikke umuligt at sige noget om planerne og om de afklaringer, som regeringen havde behov for at få.

Pia Adelsteen spurgte, om det var bankunionen eller kapitalkravsdirektivet, der skabte problemer for realkrediten. Kunne ministrene bekræfte, at man fra dansk side ikke ville sige ja til bankunionen, hvis realkrediten på nogen måde var i fare? Og hvordan ville bagstoppermekanismen blive indrettet?

Mette Bock sagde, at Liberal Alliance ikke støttede bankunionen, men at det havde været interessant at følge den meget lange proces. Havde regeringen et tidsperspektiv for, hvor længe man skulle vente, og for, hvilke nye oplysninger der skal til for, at man kan nå frem til en afklaring? Hun havde ikke noget imod, at det tog meget lang tid, fordi der efter hendes mening i den tid ville komme en stigende skepsis over for bankunionen. Hvor gik

regeringens grænse i forhold til realkrediten? Var regeringen indstillet på, at realkreditsystemet skal gennemgå nogle forandringer, eller ville man lade tilslutningen til bankunionen være betinget af, at man kan fastholde det nuværende realkreditsystem?

Erhvervs- og vækstministeren var ikke overrasket over, at Enhedslisten var imod bankunionen, men hvis partiet var bekymret på skatteydernes vegne, var bankunionen jo godt nyt. Med dens konstruktion var det meget usandsynligt, at skatteyderne ville komme af med penge, fordi man havde sikret polstring, opbygning af buffere, penge til dækning af underskud og en solidaritet mellem landene, der gjorde det højst usandsynligt med en regning til skatteyderen. Havde man haft bail-in ved den seneste finansielle krise, ville man kunne have dækket samtlige de europæiske pengeinstitutter. Regeringen var opsat på at sikre en korrekt behandling af realkrediten, idet den udgør 60 pct. af samtlige udlån i Danmark. Djævelen ligger ofte i detaljen, så den skal man være opmærksom på, men den behandling, Danmark havde fået indtil videre, var positiv over for den danske realkredit.

Økonomi- og indenrigsministeren sagde, at han havde tolket Nikolaj Villumsens udtalelse som en bekymring for, at danske banker skal ende med at finansiere de sydeuropæiske banker. Den bekymring var vigtig, men han forstod ikke, at der skulle være et paradoks i, at regeringen var i gang med at afklare situationen i Danmarks interesse. Det var en logisk proces, så hvorfor skulle man skynde sig. Regeringen mener, at bankunionen er en god idé uanset dansk deltagelse og går konstruktivt ind i arbejdet. Det var regeringens overbevisning, at man i lovgivningsarbejdet havde sikret, at der er lige vilkår for ikkeeurolande og eurolande. Det havde Margrethe Vestager også sagt. Regeringen mener, at det på den baggrund er i Danmarks interesse at deltage, og derfor var man i gang med at arbejde for at varetage den interesse. Stresstesten var vigtig, og det var ministerens klare opfattelse, at den var troværdig. Den havde haft en effekt, allerede inden resultatet af den blev kendt, idet der havde været stor aktivitet i EU's finansielle sektor for at sikre, at man ikke kom i problemer. Man havde altså ikke bare ventet, men taget stilling til, at bankunionen er i dansk interesse, og man var i gang med at skabe den fornødne afklaring. Det var ikke kun op til Danmark, hvornår den afklaring ville foreligge, og derfor kunne ministeren heller ikke give en dato. Man var i gang med at etablere et fælles tilsyn og en fælles afviklingsmyndighed for alle de deltagende landes banker, som også skulle forholde sig til Danmarks særegenhed. Den villighed var til stede, som også erhvervs- og vækstministeren havde nævnt.

Til Pia Adelsteen sagde ministeren, at man i den hidtidige lovgivningsproces havde sikret den danske realkredit. Likviditetsvurderingen af de danske realkreditobligationer var fornuftig. Hvad angik bagstoppermekanismen, var det vigtigt at få med, at hvis man på urealistisk vis skulle nå derud, hvor man ikke kan klare den bankkrise ved den vedtagne bail-in, der ville kunne have håndteret de fleste af de tidligere kriser, og den enorme bankfinansierede fælles afviklingsfond, havde man også besluttet, at bagstoppermekanismen skal være finansiel neutral. Det vil sige, at det er penge, der skal tilbagebetales til skatteyderne, når krisen er overstået. Ministeren tilføjede, at den permanente bagstopper ikke var færdigforhandlet, og at de præcise vilkår skulle færdigforhandles i overgangsperio-

den. Den var på plads for overgangsperioden for de euro- og ikkeeurolande, der måtte ønske at deltage.

Pia Adelsteen spurgte, hvordan man kunne vide, hvad man gik ind til, hvis bagstoppermekanismen skal forhandles færdig i en overgangsperiode. Og vil det være et problem, hvis Danmark er det eneste ikkeeuroland i bankunionen? Hun havde hørt, at der ikke var andre ikkeeurolande, der havde planer om at tilslutte sig. Dansk Folkeparti var imod bankunionen og forstod ikke regeringens valg om ikke at sætte spørgsmålet til folkeafstemning. Hvorfor ikke, når det f.eks. inden for bankunionens rammer er muligt for en EU-myndighed at lukke danske banker?

Nikolaj Villumsen mente ikke, at man skulle skynde sig at indtræde i bankunionen, og det var vel rimeligt, at en regering, som ønsker at gå med i bankunionen, fremlægger en tidsplan og er åben omkring bekymringer. Han gentog sine spørgsmål om argumenterne, der ændrede sig. Hvorfor er forholdene vedrørende realkreditte stadig uafklarede? Havde regeringen sovet i timen, eller var der en uvillighed i EU? Og hvorfor tog regeringen det nye forbehold med, at den skulle se, hvordan bankunionen fungerer i praksis, før man kommer med en udmelding? Nikolaj Villumsen undrede sig over, hvordan det kunne lade sig gøre, at økonomi- og indenrigsministeren både kunne sige, at der er lige vilkår for ikkeeurolande, og at det ikke er sikkert, om Danmark vil blive tilstrækkeligt inddraget i ECB's beslutninger. Det kunne man ikke kalde lige vilkår for ikkeeurolande.

Holger K. Nielsen fandt det positivt, at der var kommet et klart svar på, at bail-in-mekanismen betyder, at det er bankerne selv, der skal finansiere en krise, og at det er helt teoretisk at forestille sig, at skatteyderne skal finansiere. Det var derfor også naturligt, at partier, der er tæt på bankerne, er skeptiske. At Enhedslisten blev bankernes gode ven, var mere uforståeligt. Han kunne forstå på økonomi- og indenrigsministeren, at det var centralt, at der var rabat på bidrag til afviklingsmekanismen, men lå det helt fast?

Økonomi- og indenrigsministeren syntes, det lød som om Dansk Folkeparti var imod bankunionen for en god ordens skyld. Det var fair nok, men partiet burde genoverveje det, hvis det var optaget af, at bankerne selv rydder op efter eventuelle fremtidige bankkriser. Den måde, man havde gjort det på i Danmark, havde inspireret til en fælles europæisk løsning. Han præciserede, at der var lavet en overgangsordning med styr på bagstoppermekanismen, og undervejs skulle man forhandle den endelige model. Allerede i december 2012 i konklusionerne fra Det Europæiske Råd slog man fast, at en bagstoppermekanisme skal være neutral fiskalt, så hvis man bruger skatteydernes penge, skal bankerne betale dem tilbage igen. Det var efterfølgende blevet bekræftet i Økofin, og det var altså præmissen for etableringen af den endelige model.

På Pia Adelsteens spørgsmål om, hvorvidt det er en ulempe at være det eneste ikkeeuroland, svarede ministeren, at der er stor interesse for Danmarks holdning fra eurolandenes side. Det var ikke ministerens opfattelse, at alle de andre ikkeeurolande var afklaret med, at de ikke vil deltage i bankunionen. En del ikkeeurolande var på vej til at blive eurolande, så deltagelsen i bankunionen gav sig selv i de landes tilfælde. Der var sikret lige vilkår, og

det var så en politisk vurdering, om man syntes, det ville være en fordel at være med i bankunionen.

Til Nikolaj Villumsen sagde ministeren, at der ikke var tale om, at Danmark havde sovet i timen. Man havde tværtimod slidt skosålerne op for at sikre, at der i lovgivningen på området er taget hensyn – ikke kun hvad angår bankunionen, men også de andre regelændringer på området. Det var regeringens opfattelse, at ikkeeurolande deltager på lige vilkår og får plads i tilsynsrådet, men det er klart, at er man ikke en del af euroen, får man ikke en stol i ECB.

Han bekræftede over for Holger K. Nielsen, at spørgsmålet om rabatten var afklaret.

Erhvervs- og vækstministeren sagde, at ville man have en præcisering af rapporten, måtte man gå til justitsministeren, men europæiske tilsynsmyndigheder får ikke direkte adgang til at lukke finansielle selskaber i Danmark. Det skal ske via det nationale tilsyn. Rapporten konkluderede også, at Danmark føler sig godt behandlet, og at der er mulige fordele ved at deltage i samarbejdet som ikkeeuroland. Det var sikret via en tilgang om ensartede vilkår. Ministeren mente ikke, at Danmark havde sovet i timen, men udvist omhu og arbejdet intenst med alle faser i bankunionens tilblivelse. Man kunne heller ikke bebrejde regeringen at ville være helt sikker på den praksis, der bliver tilrettelagt af et nyt organ, og det var urimeligt at sige, det var noget, regeringen lige havde fundet på. Ministeren havde i sin fremlæggelse redegjort for, at da det var et nyt tilsyn, var det meget rimeligt at ville være sikker på, hvordan Danmark eventuelt tilslutter sig et forpligtende samarbejde. Man havde via en kompleks lovgivning på europæisk plan samlet op på alle de erfaringer, som den finansielle krise førte med sig. Krisen efterlod sig en omfattende regning, der endte hos ganske almindelige mennesker, der tabte deres arbejde, formuer forsvandt etc., og derfor etablerede man et styrket banksamarbejde, der skal sikre landene og borgere imod, at noget lignende sker. Kommer krisen igen, er det aktionærer og andre, der får lov til at betale i første omgang. Ministeren mente, at der var lavet et eksemplarisk stykke arbejde, og hvis man var bekymret på skatteydernes vegne, burde man jublende tilslutte sig samarbejdet frem for automatisk at være imod.

Pia Adelsteen sagde, at det var imponerende, at man satsede på, at det var muligt at forhandle en endelig ordning under en overgangsordning, når ministeren selv havde sagt, at djæveln lå i detaljen. Hun undrede sig også over, hvad man skal med et EU-tilsyn, hvis danske banker kun kan lukkes af nationale tilsyn. Det var også nationale tilsyn, der skulle lave alt det praktiske. Og kunne man forestille sig, at man fra dansk side ville sige nej, hvis en EU-finansmyndighed siger, at en dansk bank skal lukkes?

Lars Barfoed spurgte, om det var korrekt forstået, at Danmark kan modsætte sig en EU-beslutning om lukning af en dansk bank. Det kunne betyde, at Danmark ville blive smidt ud af samarbejdet, men til gengæld også, at Danmark ikke afgav suveræniteten.

Nikolaj Villumsen mente at, det mildest talt var uafklaret, hvornår der ville være noget på plads. Der måtte være planlagt nogle møder, hvor man skulle drøfte forskellige aspekter af bankunionen. Regeringen sagde, at der skulle være lige vilkår, men samtidig, at der er en bekymring for, at Danmark ikke vil blive taget med på råd, hvis man vælger at gå med i bankunionen. Så hvad bestod de lige vilkår i? Det er vel ikke underligt, at landene bag bankunionen ikke gider have Danmark med på råd, eftersom det er eurolandenes bankunion. Af den grund havde ikkeeurolandene Storbritannien og Sverige også besluttet ikke at deltage. Det var ikke et unfair argument at ville se bankunionen an, men det var bare ikke blevet brugt tidligere. Tidligere ville man afvente stresstesten, og da man afviste en folkeafstemning, skete det på baggrund af realkreditten, og nu ville man vente og se bankunionen i funktion. Det var en ny indstilling, og hvor lang tid ville man vente, inden man drager en konklusion? Det ville være rimeligt at informere Folketinget om det.

Erhvervs- og vækstministeren bekræftede, at det var muligt for Danmark at udtræde af bankunionssamarbejdet, og skulle man vælge ikke at følge en indstilling, ville det danske medlemskab givetvis blive sat på prøve. Der var altså ikke tale om afgivelse af suveræniteten, fordi Danmark kan udtræde. Ministeren forstod, at man ønskede at få en dato for dansk tiltrædelse, men man skulle først og fremmest være sikker. Det var et klogt standpunkt, for det at være sikker betyder, at man ikke bringer f.eks. realkreditten i fare. Der var et meget progressivt arbejde i gang, og det var ikke underligt, at man i etableringen af institutioner og udarbejdelsen af en tilsynshåndbog skal være sikker på at have alle eventualiteter med.

Økonomi- og indenrigsministeren tilføjede, at man i rapporten kunne læse, at Danmark ikke indtog en vent og se-holdning, men at et afklaringsarbejde var gået i gang. At have sikret lige vilkår er ikke det samme som ens vilkår, for kernen i diskussionen om suveræniteten er jo et ulige vilkår: Eurolande kan ikke på samme måde som ikkeeurolande vælge at sige nej til en beslutning og nej til at tage konsekvenserne af den. De er bundet, fordi det er deres styrelsesråd og deres møntunion. Der var taget hensyn til, at Danmark kunne være med i tilsynsrådet, men hvad angik det makroprudentielle, ville man gerne have fuld klarhed over beslutningsgangen, fordi Danmark ikke sidder i styrelsesrådet. Uanset hvad gælder det, at Danmark har en mulighed, som eurolandene ikke har. Ministeren tilføjede, at det politisk interessante, hvad angik bagstoppermekanismen, var, at der er taget stilling til, at skatteyderne ikke skal betale for bankernes krise. Skulle man stå i den usandsynlige situation, at fonden er tom, bliver der tale om et lån, der skal tilbagebetales til skatteyderne, når fonden igen er fyldt op. Ministeren oplyste, at det første møde var i kalenderen, og når man frem til nogle hurtige afklaringer, var der også mulighed for hurtige beslutninger.

Lars Barfoed havde forstået det således, at Danmark kunne nægte at efterleve en henstilling om lukning af en dansk bank, og at det ikke nødvendigvis betød, at Danmark ville blive smidt ud af banksamarbejdet. Så af to grunde var der ikke tale om suverænitetsafgivelse: Danmark kan selv vælge at udtræde samarbejdet, og Danmark kan nægte at følge et påbud om banklukning. Var det rigtigt forstået?

Nikolaj Villumsen fortalte, at Europaudvalget havde besøgt tilsynet 2 år forinden i London. Hos tilsynet sagde man, at Danmark skulle følge de beslutninger, der blev truffet, ellers ville Danmark blive smidt ud. Han efterspurgte et grundigt notat om, hvordan der kunne være så stor en forskel i udlægningerne. Det var ærgerligt, at ministeren ikke kunne komme med klare udmeldinger, for det kortsluttede debatten af bankunionen frem mod folketingsvalget. Det var en trist tendens, at man hele tiden skulle afvente afklaringer i spørgsmålet om bankunionen.

Erhvervs- og vækstministeren sagde, at der var et helt kapital i rapporten om forholdene for euro- og ikkeeurolande, udtrædelse, beslutninger etc. Der var alle muligheder for at beskæftige sig med hvilken som helst problemstilling i rapporten, så det var vel ikke rimeligt at sige, at der ikke var en ordentlig demokratisk debat. Regeringen spillede med åbne kort. Han bekræftede Lars Barfoeds udlægning: En manglende efterlevelse af en henstilling fra ECB om lukning af en dansk bank vil ikke nødvendigvis føre til, at Danmark må udtræde af samarbejdet.

Økonomi- og indenrigsministeren måtte korrekse Nikolaj Villumsen: Det var EBA i Hamburg, udvalget havde besøgt. Det var formentlig sket i forbindelse med diskussionen om realkreditobligationernes vurdering. For ham at se virkede det logisk først at sikre, at der er lige vilkår for ikkeeurolande og dernæst at konkludere, at det vil være i Danmarks interesse at deltage og dernæst få de fornødne afklaringer. Ministeren konkluderede, at det tilsyneladende var helt ligegyldigt, hvordan man tilrettelagde en debat om hvilket som helst EU-spørgsmål, fordi det i Enhedslistens optik altid ville være dårligt. Usikkerhederne var blotlagt, man var i gang med afklaringsarbejdet, og regeringen ville gerne debattere og forklare, hvorfor det vil være i Danmarks interesse at være med i banksamarbejdet. Man kunne diskutere det når som helst, men at sige, at der ikke var en ordentlig debat, fortalte mere om, at man altid var utilfreds.

Nikolaj Villumsen sagde, at det fortsat undrede ham, at man ikke kunne få en beskrivelse af det forventede forløb. Det var ærgerligt, og han opfordrede ministrene til at sende informationer om møder, hvor f.eks. realkreditte skal bringes op, og om, hvornår man forventer, at de endelige afklaringer vil falde på plads, til udvalget. Han ville også gerne have et skriftligt overblik over, hvornår det ville blive afklaret, hvilken indflydelse Danmark har på beslutninger, der skal træffes i styrelsesråd.

Økonomi- og indenrigsministeren sluttede af med at sige, at man gik på med krum hals, og at man i alle detaljer havde blotlagt de aktuelle overvejelser. Man kunne ikke fremlægge en nagelfast tidsplan, fordi der var mange aktører i spil, men man ville delagtiggøre udvalget i en afklaring, så snart det var muligt.

Punkt 3. Rådsmøde nr. 3392 (konkurrenceevne) den 28.-29. maj 2015

Erhvervs- og vækstministeren orienterede udvalget om pkt. 1 og 6-9 på rådsmødet for konkurrenceevne den 28. maj 2015.

Uddannelses- og forskningsministeren orienterede udvalget de fire punkter på dagsordenen, der vedrører forskning, punkterne 2-5.

1. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om pakkerejser og formidlede rejsearrangementer samt om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og direktiv 2011/83/EU og om ophævelse af Rådets direktiv 90/314/EØF

– *Politisk enighed*

KOM (2013) 0512

Rådsmøde 3392 – bilag 5 (sammenfatning side 1)

Rådsmøde 3353 – bilag 7 (justitsministerens brev vedr. opfølgning på EUU-møde 28/11-14 vedr. pakkerejsedirektivet)

KOM (2013) 0512 – bilag 2 (kopi af ERU alm. del – svar på spm. 24 om kommentar til henvendelsen af 21/10-14 fra Danske Jagtrejsearrangører om pakkerejseloven og Rejsegarantifonden)

EUU alm. del (14) – bilag 268 (udvalgsmødereferat side 288 FO, forhandlingsoplæg forelagt EUU 28/11-14)

Erhvervs- og vækstministeren: Til orientering vil jeg nævne pakkerejsedirektivet, der hører under justitsministerens ressort. Sagen er på rådsmødedagsordenen til politisk enighed. Justitsministeren har tidligere forelagt forslaget for Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 28. november 2014, hvor sagen var på dagsordenen til generel indstilling. Regeringen fik ved den lejlighed bl.a. mandat til at støtte forslaget, hvis der var udsigt til et klart flertal blandt de øvrige medlemslande for en generel indstilling.

På rådsmødet (konkurrenceevne) den 4. december 2014 blev der i Rådet vedtaget en generel indstilling til forslaget med et klart flertal. Fra dansk side tilkendegav man derfor også støtte til forslaget. I overensstemmelse med forhandlingsoplægget blev det samtidig påpeget, at der efter dansk opfattelse var anledning til at drøfte dele af forslaget nærmere, bl.a. med henblik på at få klarlagt direktivets anvendelsesområde, herunder at tydeliggøre forskellen på en pakkerejse og et formidlet rejsearrangement. Der har efterfølgende været afholdt trillogforhandlinger mellem Europa-Parlamentet, Kommissionen og det lettiske formandskab, og der er nu opnået enighed om indholdet af en aftale.

Europa-Parlamentet har på de centrale punkter accepteret hovedlinjerne i Rådets forslag. Der er derfor tale om mindre justeringer af Rådets kompromisforslag. Fra dansk side har man i tilknytning til trillogforhandlingerne arbejdet for at få tydeliggjort indholdet og konsekvenserne af forslaget. Gennemgangen af forslaget under trillogforhandlingerne har da

også været med til at skabe større klarhed over direktivet og dermed om retsstillingen for forbrugerne, de erhvervsdrivende og myndighederne.

Regeringen er særlig tilfreds med, at man i forbindelse med trilogforhandlingerne igen har gennemgået definitionen af en pakkerejse og et formidlet rejsearrangement, og at forskellen på en pakkerejse og et formidlet rejsearrangement er gjort tydeligere. Harmoniseringsniveauet i de enkelte bestemmelser har også været gennemgået nøje. Udgangspunktet for direktivet er fortsat totalharmonisering. Det fastlægger kompromisforslaget udtrykkeligt, men enkelte bestemmelser er minimumsharmoniseringsbestemmelser.

Fra dansk side er vi positivt indstillet over for kompromisforslaget. Vi er særligt positive over for, at der er skabt større klarhed over væsentlige dele af forslaget.

Det lettiske formandskab har oplyst, at formandskabet forventer at opnå politisk enighed om det kompromis, som er opnået med Europa-Parlamentet, på konkurrenceevnerådsmødet den 28. maj. Forslaget forventes herefter godkendt af Europa-Parlamentet. Herefter vil det kunne vedtages endeligt i Rådet.

Holger K. Nielsen nævnte, at man udvider pakkerejsebegrebet, så afbestillingsreglerne også gælder, hvis man bestiller en individuel rejse og der er et link til et hotel fra flyselskabet eller søgemaskinen. Betyder det, at det defineres som en pakkerejse, hvis man køber en rejse på Momondo og klikker på "fly + hotel"?

Lars Barfoed spurgte, om man ifølge kompromisforslaget kunne pålægge både rejsearrangøren og formidleren et ansvar. Det mente han, ligesom Rejsebureauforeningen, at man burde kunne. Hvis det ikke bliver sådan, bør man i stedet beslutte det nationalt. Han var klar over, at det var justitsministerens ressort, men håbede at kunne få det afklaret.

Erhvervs- og vækstministeren svarede Holger K. Nielsen, at direktivets anvendelsesområde udvides med indførelsen af en ny kategori af rejsearrangementer, de såkaldt formidlede rejsearrangementer. Der er tale om rejser, der skal bestå af mindst to forskellige typer rejseydelser købt til samme rejse/ferie. Det er uden betydning, at der indgås separate aftaler med hver enkelt leverandør af rejseydelserne, hvis sammensætningen er hjulpet på vej af en formidler. Det kan være ved et separat valg og betaling for hver rejseydelse ved et enkelt besøg på salgsstedet og ved en enkelt kontakt til salgsstedet, eller det kan være gennem køb af andre rejseydelser fra en anden erhvervsdrivende, som den rejsende eksempelvis har modtaget et link til i forbindelse med købet af den første rejseydelse. Kompromisforslaget lægger dog op til, at køb af andre rejseydelser fra en anden erhvervsdrivende skal være afsluttet ikke mere end 24 timer efter, at den første rejseydelse er bekræftet, for at kunne betegnes som en pakkerejse – man skal altså købe dem nogenlunde samtidigt. Ved formidlede rejsearrangementer er beskyttelsen af den rejsende dog mindre omfattende end ved pakkerejser. Den rejsende beskyttes i tilfælde af konkurs eller insolvens, og formidleren har pligt til at give klare og tydelige oplysninger bl.a. om, at det er den enkelte tjenesteyder og ikke formidleren, som er ansvarlig for kontraktmæssig levering af den enkelte ydelse.

Lars Barfoed bad om at få besvaret sit spørgsmål om, hvorvidt man kan holde både formidleren og arrangøren ansvarlig, skriftligt. Det er en anden ministers ressortområde. Han mente ikke, det var tilfredsstillende, at arbejdet i Folketingssalen var blevet tilrettelagt sådan, at ministeren blev forhindret i at forelægge sine egne sager.

Erhvervs- og vækstministeren sagde, at Danmark kan opretholde regler om, at krav også kan rettes mod formidleren, og at den netop vedtagne konkursdækning på flybilletter i rejsegarantifonden også kan opretholdes. Han ville oversende et skriftligt svar.

Lars Barfoed sagde, at det afklarede en del. Det er vigtigt, at regeringen har frihed og vilje til at opretholde det, men det ville være bedre, hvis EU-reglerne gør det.

2. Rådskonklusioner om en køreplan for realisering af det europæiske forskningsrum

– Vedtagelse

Rådsmøde 3392 – bilag 3 (samlenotat side 2)

Uddannelses- og forskningsministeren: Punkt 2 handler om vedtagelse af rådskonklusioner, der skal sikre politisk opbakning til en køreplan for det europæiske forskningsrum eller ERA, som man kalder det. Det svarer til det indre marked på forsknings- og innovationsområdet. Det drejer sig om fri bevægelighed for forskere, ligestilling, grænseoverskridende samarbejde om de store samfundsudfordringer, samarbejde om forskningsinfrastrukturer og videndeling. Køreplanen rummer udvalgte indsatsområder, som vil få særlig bevågenhed, og medlemsstaterne vil blive målt på indsatsen i sammenhæng med den generelle monitorering af ERA-dagsordenen.

Danmark er generelt langt fremme med implementeringen af ERA – også med prioriteterne i køreplanen, men det handler i høj grad også om at inspirere hinanden og løfte standarden i EU. Medlemsstaterne forventes senest medio 2016 at indarbejde initiativer i nationale strategier og handlingsplaner.

Jakob Ellemann-Jensen spurgte, om det at adressere kønsbalancer på forskningsinstitutioner og hos beslutningstagende organer og integrere kønsdimensionen bedre i forsknings- og udviklingspolitikker, -programmer og -projekter betød, at det skal være køn og ikke kompetencer, det kommer an på?

Uddannelses- og forskningsministeren sagde, at de dygtigste netop skal kunne komme til. De findes hos begge køn, og Kommissionen ville sikre, at man får alle de dygtigste i spil. Det er en del af kønsmainstreamingstrategien, som findes på alle politikområder, også i forskningen.

3. Rådskonklusioner om en bedre rådgivningsstruktur for det europæiske forskningsrum

– *Vedtagelse*

Rådsmøde 3392– bilag 3 (samlenotat side 5)

Uddannelses- og forskningsministeren: Punkt 3 vedrører også det europæiske forskningsrum, men fokus er på at få en bedre rådgivningsstruktur på plads, så bl.a. den førnævnte ERA-køreplan kan følges bedre til dørs. Ved at styrke ERAC, som er rådgivende komité på området, og de underliggende arbejdsgrupper, der beskæftiger sig med hver deres ERA-indsatsområde, skal der sikres bedre og rettidig rådgivning til Rådet, medlemsstaterne og Kommissionen.

4. Science 2.0 - opfølgning på offentlig høring

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3392 – bilag 3 (sammenotat side 8)

Uddannelses- og forskningsministeren: Under punkt 4 skal vi drøfte Science 2.0 eller rettere Open Science, som den nuværende Kommission kalder det.

Jeg er glad for, at man nu bruger betegnelsen Open Science. Det understreger, at der er en merværdi ud over den rent økonomiske – herunder særlig i forhold til demokrati, værdiaspektet og videndeling. Open Science vedrører udviklingen i måden, hvorpå forskning bedrives, og videnskab organiseres. Digitale teknologier, globaliseringen af det videnskabelige fællesskab og behovet for at adressere store samfundsmæssige udfordringer driver Open Science-udviklingen.

Et af de mere udviklede områder er Open Access, hvor vi på mange måder godt kan bryde os af at være lidt på forkant med udviklingen. I juni 2014 lancerede vi en national strategi for Open Access, og det er netop målet at åbne for adgang til viden til gavn for forskerne, virksomhederne, der får hurtigere adgang til den nyeste viden, og for borgere i al almindelighed. Open Access skal bidrage til effektiv og hurtig videndeling på tværs af grænser, både nationale og faglige. Hvis virksomheder f.eks. får nemmere adgang til viden, kan den omsættes til nye og bedre produkter, processer og tjenester og nogle gange til at udvikle nye ideer. Open Science-udviklingen skaber en masse nye muligheder, men der følger også nogle udfordringer med, som vi skal diskutere på rådsmødet. Hvordan sikrer man kvaliteten i forskningen, når den bedrives på en ny måde og det går hurtigere at få adgang til den? Her har regeringen det nationale adfærdskodeks for integritet i dansk forskning, som er fra november sidste år. Der satte vi netop fokus på kvalitet, integritet og troværdighed i dansk forskning med nogle fælles principper og standarder for god videnskabelig praksis. Det er noget, alle relevante offentlige og private forskningsinstitutioner har tilsluttet sig, men det har også opnået ret stor international interesse, så det kommer nok også op at vende. Det er et kodeks, der er blevet udarbejdet af en arbejdsgruppe, som vi nedsatte i Uddannelses- og Forskningsministeriet, men sammen med danske universiteter og med alle interessenter inddraget. På europæisk plan har Kommissionen gennemført en grundig høring i forskningsmiljøerne, og det tager vi så en politisk drøftelse af på rådsmødet i næste uge, hvorefter vi afventer yderligere udspil fra Kommissionens side.

5. Rådskonklusioner vedrørende ”Hen imod åben og dataintensiv forskning som drivkraft for hurtigere og bredere innovation”

– *Vedtagelse*

KOM (2014) 0442

Rådsmøde 3392 – bilag 3 (samlenotat side 10)

Uddannelses- og forskningsministeren: Den digitale økonomi og det digitale indre marked står højt på EU's dagsorden, og forskning og innovation er en vigtig del af denne dagsorden. Kommissionen har netop offentliggjort den ventede digitale strategi. I strategien og i udkastet til rådskonklusioner understreges betydningen af forskning og innovation og herunder vigtigheden af at sikre de rette færdigheder og rammebetingelser i alle medlemsstater.

Den digitale økonomi skal ifølge strategien bl.a. understøttes ved investeringer i forskning og innovation, de rette infrastrukturer og adgang til den nyeste teknologi. Anvendelsen af Big Data kan have stor betydning for forbedringen af vores livskvalitet og vækstskabelse gennem udvikling af nye, innovative produkter og nye job.

Dansk forskning ligger i toppen, når det gælder computersystemer og -løsninger i relation til datahåndtering, datasystemer og datastrukturering. Med Innovationsfonden, som blev oprettet sidste år, har vi fået et rigtig stærkt fokus på området. De har opslået et samfundspartnerskab for udnyttelse af big data. Samlet står Danmark ret stærkt, hvad udnyttelsen af big data-potentialet, og strategien fra Kommissionen er lige kommet, så den ser vi frem til at granske nærmere, især de fremadrettede tiltag, som strategien lægger op til.

6. Produktsikkerhedsforordningen

– *Generel indstilling*

KOM (2013) 0078

Rådsmøde 3392 – bilag 4 (samlenotat side 2)

EU-note (12) – E 21 (note af 18/3-13 om produktsikkerhedsforordningen)

EUU alm. del (13) – bilag 76 (udvalgsmødereferat side 126 FO,
forhandlingsoplæg forelagt EUU 11/10-13)

EUU alm. del (13) – bilag 29 (udvalgsmødereferat side 1641, behandlet i
EUU 20/9-13)

Pkt. 6 og 7 blev behandlet under et.

7. Forordning om markedsovervågning af produkter

– *Generel indstilling*

KOM (2013) 0075

Rådsmøde 3392 – bilag 4 (samlenotat side 20)

EU-note (12) – E 21 (note af 18/3-13 om produktsikkerhedsforordningen)

EUU alm. del (13) – bilag 76 (udvalgsmødereferat side 130 FO,
forhandlingsoplæg forelagt EUU 11/10-13)

EUU alm. del (13) – bilag 29 (udvalgsmødereferat side 1644, behandlet i
EUU 20/9-13)

Erhvervs- og vækstministeren: Forslagene til forbrugerproduktsikkerhedsforordningen og forordningen om markedsovervågning af produkter forhandles som en samlet pakke, så jeg vil gennemgå dem samlet. Sagerne er på dagsordenen til rådsmødet til generel indstilling. Jeg har tidligere forelagt forslaget for Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 11. oktober 2013.

Formålet med produktsikkerheds- og markedsovervågningspakken er, at der skabes bedre forbrugerbeskyttelse, højere forbrugertillid og mere lige konkurrencevilkår for erhvervslivet i EU. Dette skal ske, ved at reglerne ajourføres, og ved at der sker en mere ensartet anvendelse af reglerne medlemsstaterne imellem.

Forhandlingerne om pakken er gået i stå i Rådet på grund af bestemmelsen om oprindelseslandsmærkning. Danmark er en del af et blokerende mindretal, der ikke kan støtte forslaget, da mærkningskravet vil kunne medføre store økonomiske byrder for erhvervslivet. Samtidig mener det blokerende mindretal, at det ikke er godtgjort, at oprindelseslandsmærkning vil give en øget produktsikkerhed.

Kommissionen har netop offentliggjort et konsulentstudie om dette spørgsmål. Studiet viser dog ikke, at der vil være nogen produktsikkerhedsgevinster af betydning ved at indføre oprindelseslandsmærkning for de undersøgte produktgrupper. Samtidig påpeger studiet, at der vil være omkostninger for virksomhederne forbundet med nye krav om oprindelseslandsmærkning. Studiet underbygger således regeringens holdning om, at når

der ikke kan føres bevis for gevinsterne ved oprindelseslandsmærkning, bør en sådan bestemmelse ikke være med i en forordning om forbrugerproduktsikkerhed.

Vi lægger derfor fortsat afgørende vægt på, at der ikke indføres den foreslåede bestemmelse om oprindelseslandsmærkning. Dette er i overensstemmelse med det forhandlingsoplæg, udvalget gav sin tilslutning til på dets møde den 11. oktober 2013.

8. Direktiv om enkeltmandsselskaber med begrænset ansvar

– *Generel indstilling*

KOM (2014) 0212

Rådsmøde 3392 – bilag 4 (samlenotat side 37)

KOM (2014) 0212 – bilag 2 (henvendelse af 31/10-14 fra LO)

KOM (2014) 0212 - svar på spm. 1

EUU alm. del (14) – bilag 258 (udvalgsmødereferat side 232 FO, forhandlingsoplæg forelagt EUU 21/11-14)

Erhvervs- og vækstministeren: Den næste sag, jeg vil nævne til orientering, er Kommissionens forslag til direktiv om enkeltmandsselskaber med begrænset ansvar - også kaldet SUP-selskaber. Jeg har tidligere forelagt forslaget for Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 21. november 2014. Sagen er på rådsmødet til generel indstilling.

Fra dansk side lægger vi vægt på, at SUP-selskabet ikke kan bruges til at omgå medarbejdernes ret til medbestemmelse. Danmark er derfor meget tilfreds med de væsentlige forbedringer af forslaget i forhold til sikring af medarbejdermedbestemmelse. I det seneste kompromisforslag er det fastslået, at direktivet ikke berører eventuel national regulering på områder, der ligger uden for direktivets anvendelsesområde. Det gælder bl.a. spørgsmål vedrørende arbejdsret, medarbejderrepræsentation, retten til information og høring, beskatning, regnskabsføring og konkursbehandling.

Regeringen mener derfor, at der dermed er skabt sikkerhed for, at forslaget ikke vil forringe medarbejdernes ret til repræsentation.

Der er to udeståender, som drøftelserne på rådsmødet forventes at fokusere på:

1. Kravene til den online registreringsprocedure.
2. Om der skal være sammenfald mellem det land, hvor SUP-selskabet ledes fra, og der hvor selskabet er registreret.

Lad mig starte med det første udestående om onlineregistreringsprocedure. Regeringen støtter ambitionen i forslaget om, at selskaberne nemt skal kunne registreres online hos myndighederne. Hovedformålet med forslaget er at gøre det lettere for iværksættere at etablere sig i andre medlemsstater. Og vi har i Danmark rigtig gode erfaringer med netop onlineregistrering af selskaber.

Nogle lande er kritiske over for kravene til onlineregistrering ud fra en ikke nærmere begrundet frygt for misbrug. Fællesnævnerne i den kritik er, at landene ikke har tradition for og dermed ikke erfaring med online registrering. Landene frygter, at onlineregistrering vil svække muligheden for identitetskontrol af stifteren af virksomheden. Derudover har landenes stærke notarlobby problematiseret, at de nye onlineregistreringskrav vil overflødiggøre notarsystemerne. Uanset den fremførte kritik er der i det seneste kompromisforslag fortsat lagt op til, at det skal være muligt at stifte et SUP-selskab online.

Danmark støtter ambitionen i forslaget om, at SUP-selskaberne nemt skal kunne registreres online hos myndighederne. Det vil bidrage til, at selskaberne bedre kan udnytte mulighederne i det indre marked. Vi har endvidere i Danmark rigtig gode erfaringer med onlineregistrering af selskaber, hvor vi har sikret identitetskontrollen af stifter via NemID.

Hvad angår det andet udestående om muligheden for at have hovedsæde og registreringssted i to forskellige lande, er det regeringens opfattelse, at SUP-selskabet skal være med til at styrke små og mellemstore virksomheders mulighed for at etablere sig i andre medlemsstater. Muligheden for at registrere selskaberne, uafhængigt af hvor selskabet ledes fra, vil i vidt omfang lette de administrative byrder, da selskaberne nemmere vil kunne tilrettelægge deres aktiviteter i forskellige medlemsstater på en mere hensigtsmæssig måde. Der er her tale om forhold, som er til gavn for de små og mellemstore virksomheder.

I det seneste kompromisforslag er det op til national ret at bestemme, om der skal være mulighed for en opsplitning af hovedkontoret og registreringslandet. Dette er sket, fordi en række lande har problematiseret bestemmelsen, da de mener, at den kan give anledning til misbrug. I Danmark er opsplitning af hovedkontor og registreringssted i forvejen tilladt for alle selskabstyper i Danmark. Det har vi gode erfaringer med. Nye dansk registrerede SUP-selskaber vil derfor ikke være stillet anderledes end andre selskabsformer i Danmark.

Regeringen foretrækker, at forslaget – i overensstemmelse med dansk praksis – tillader en opsplitning af hovedkontor og registreringssted. Men vi vil som led i et samlet kompromis kunne acceptere den tekst, der kan samles flertal om. Regeringen kan på baggrund af ovenstående støtte forslaget i sin helhed.

Jakob Ellemann-Jensen spurgte, om man stadig ikke mente, at SUP-selskaberne ville blive voldsomt udbredt i Danmark, da der allerede er tilstrækkelig med forskellige virksomhedsformer.

Pia Adelsteen nævnte, at der er modstand mod onlineregistreringen på grund af bekymringer for misbrug. Har man ikke systemer svarende til NemID andre steder? Og var der et reelt problem med misbrug? Hun havde ikke fantasi til at forestille sig, at nogen oprettede selskaber for sjov.

Erhvervs- og vækstministeren troede ikke, at SUP-selskabsformen ville blive særlig udbredt i Danmark, da man i forvejen har enkroneselskaberne, som der er blevet stiftet 6-7.000 af inden for det sidste år. De er en ret stor succes. Ministeriet var i gang med at analysere, hvilke aktiviteter disse selskaber laver. Den foreløbige analyse viser, at det er gode og fine aktiviteter. Man har altså i forvejen noget, der kan det samme. Heldigvis var det blevet afklaret, at man ikke kan bruge SUP-selskabet til at tilsidesætte en lang række rettigheder.

Ministeren svarede Pia Adelsteen, at bekymringen for misbrug var der, og at det var derfor, man i forbindelse med hvidvaskningsdirektivet og hele pakken om skattesnyd havde lavet en lang række procedurer, så spændende russiske hjemmesider ikke bruger danske selskaber til hvidvask. Man vil gerne gøre det let og enkelt at drive virksomhed, uden at det bliver let og enkelt for kriminelle.

9. Det digitale indre marked

a) Strategi for et digitalt indre marked for Europa

– *Præsentation ved Kommissionen/ Udveksling af synspunkter*

KOM (2015) 0192

Rådsmøde 3392 – bilag 6 (supplerende samlenotat side 2)

EU-note (14) – E 27 (EU-note af 21/5-15 om EU's digitale indre marked)

Erhvervs- og vækstministeren: Den næste sag, jeg vil nævne til orientering, er en drøftelse af Kommissionens meddelelse om strategien for det digitale indre marked. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet til politisk drøftelse, og det lettiske formandskab lægger op til en drøftelse af medlemslandenes prioriteter for det digitale indre marked.

Kommissionen fremlagde den 6. maj 2015 meddelelsen "En strategi for det digitale indre marked i EU". Strategien indeholder ikke i sig selv lovgivningsmæssige initiativer, men lægger op til initiativer inden for en række områder:

1. initiativer, der skal lette forbrugere og virksomheders adgang til varer og tjenesteydelser online,
2. at der skabes gunstige rammer for digitale netværk og tjenester, og
3. vækstpotentialet i den digitale økonomi skal maksimeres.

Fra regeringens side hilser vi Kommissionens strategi for det digitale indre marked velkommen. Prioriteringen af digital vækst flugter med regeringens arbejde og den brede politiske aftale om en vækstplan for digitalisering i Danmark. Regeringen støtter Kommissionens generelt høje ambitionsniveau, hvad angår realiseringen af det digitale indre marked, og kunne endda til tider have ønsket endnu højere ambitioner.

Regeringen er også i store træk enig med Kommissionen i de prioriterede indsatsområder. Det er således vigtigt at skabe resultater i forhold alle de nævnte delelementer i den digitale økonomi, herunder særlig hurtigt internet i hele Europa, digitalt indhold og digitale tjenester. Kun ved at adressere delelementerne som en samlet pakke vil vi for alvor opnå fremskridt.

Regeringen finder det også vigtigt at se på, hvordan vi sikrer en mere ensartet forbrugerbeskyttelse på tværs af grænserne i EU. Det vil kunne bidrage til et mere velfungerende digitalt indre marked. Endelig skal det digitale indre marked være kendetegnet ved lave adgangsbarrierer, konkurrence og øget åbenhed for digital innovation. Det er også vigtigt, at vi undgår protektionisme, og at virksomhederne ikke pålægges unødige byrder. Regeringen vil derfor arbejde for bedre rammevilkår for nye digitale forretningsmodeller og tiltag, som gør det lettere at opskalere digitale forretningsmodeller i Europa.

Der er dog også områder, hvor regeringen ikke ser behov for harmonisering. Det gælder f.eks. på området for moms. Her bør Kommissionens indsats fokusere på at reducere de administrative byrder forbundet med registrering og betaling – f.eks. i form af at udvide den eksisterende one stop- shop for momsangivelser til også at omfatte online salg af fysiske varer. Regeringens Virksomhedsforum for enklere regler har tidligere foreslået en sådan udvidelse. Det har regeringen støttet.

Endelig er det vigtigt, at udviklingen af det digitale indre marked ikke sker på bekostning af privatlivets fred. Som borgere skal vi føle os trygge ved at færdes i den digitale tidsalder. Men vi skal tænke os godt om og sikre, at de regler, vi laver, virker i praksis. Eksempelvis har de såkaldte cookieregler vist sig i højere grad at være et irritationsmoment i stedet for at yde den beskyttelse over for borgerne, som reglerne oprindeligt var tiltænkt.

Kommissionens meddelelse indeholder ingen konkrete lovgivningsforslag. Jeg vil komme tilbage til udvalget, når Kommissionen har fremsat konkrete lovgivningsforslag.

b) Rådskonklusioner om den digitale transformation af europæisk industri

– Vedtagelse af rådskonklusioner

Rådsmøde 3392 – bilag 6 (supplerende samlenotat side 11)

EUU alm. del (14) – bilag 440 (udvalgsmødereferat side 638, senest behandlet i EEU 19/2-15)

EU-note (14) – E 27 (EU-note af 21/5-15 om EU's digitale indre marked)

Erhvervs- og vækstministeren: Endelig forventes Rådet at vedtage rådskonklusioner om den digitale transformation af europæisk industri. Sagen er på dagsordenen til rådsmødet til vedtagelse.

Rådskonklusionerne opfordrer til, at man i EU arbejder målrettet på at fjerne barrierer og fremme anvendelsen af digitale teknologier i industrien. Konklusionerne indeholder en række anbefalinger til Kommissionen og medlemslandene. Bl.a. opfordres Kommissionen til at indføre en digital dimension i forhold til ny og eksisterende lovgivning med henblik på at gøre EU-lovgivningen digitaliseringsklar. Rådskonklusionerne nævner også investeringer, forskning og udvikling samt kompetencer, hvilket indgår i anbefalingerne, som regeringen har modtaget fra produktionspanelet. Rådskonklusionerne behandles sammen med Kommissionens meddelelse om det digitale indre marked fra 6. maj 2015, hvor der også sættes fokus på at fremme digitalisering i industrien.

Regeringen er enig i, at der er behov for at forbedre mulighederne for anvendelse af digitale teknologier i industrien og lægger vægt på, at der iværksættes initiativer til at gøre lovgivningen digitaliseringsklar. Regeringen kan på den baggrund tilslutte sig udkastet til rådskonklusioner.

10. Eventuelt

Jakob Ellemann-Jensen spurgte til en sag, der ikke var på dagsordenen, men som havde haft udvalgets og ministerens bevågenhed – nemlig aktionærrettighedsdirektivet, hvis behandling i Europa-Parlamentet ikke gik optimalt set med danske briller. Direktivet var også blevet behandlet i juryudvalget og havde skabt en del ballade. Rapporten skal til afstemning i plenarforsamlingen, og derfor er trilogforhandlingerne udskudt. Europa-Parlamentet har tilsyneladende også kastet nogle nye ting på banen, hvilket virker besynderligt, da Parlamentet ikke har initiativret, bl.a. har man smidt land for land-rapportering ind i spillet. Han syntes ikke, det umiddelbart havde med aktionærrettigheder at gøre.

Der er nogle fremskridt på punkterne om transaktioner med nære parter, men det, der handler om aflønningspolitik, går ikke helt i den retning, ministeren havde arbejdet for. Forventede han, at Europa-Parlamentets indspark vil blive brugt til at få noget af det ud, som Danmark gerne vil have med? Er det så meget op ad bakke, som den let kaotiske tilstand i Europa-Parlamentet indikerer?

Erhvervs- og vækstministeren svarede, at der var fremskridt på en række områder, men også stadig udeståender. Med hensyn til den seneste udvikling i Europa-Parlamentet måtte han være ham svar skyldig, men der var fuld opmærksomhed på sagen, og man bruger meget energi på at få det bragt i den rigtige retning.

11. Siden sidst

Erhvervs- og vækstministeren: I tirsdags præsenterede Kommissionen en pakke om bedre regulering. Pakken lægger Kommissionens generelle linje i forhold til bedre regulering. Det er en særlig prioritet for første næstformand Timmermans, som jeg mødtes med i januar.

Pakken fokuserer bl.a. på konsekvensvurderinger, høringer og inddragelse af interessenter. Jeg vil særlig fremhæve, at Kommissionen etablerer et europæisk forum med inspiration fra det danske virksomhedsforum for enklere regler. I det europæiske forum kan både medlemslandene og interessenter stille konkrete forslag til regelforenkling. Forummet vil så diskutere og bearbejde forslagene, hvorefter forummet og Kommissionen skal følge op på forslagene efter et følg eller forklar-princip.

Vi har fra dansk side arbejdet hårdt på at få Kommissionen til at lave noget på EU-niveau svarende til Virksomhedsforum, og jeg er meget tilfreds med, at det er lykkedes.

Uddannelses- og forskningsministeren: Afslutningsvis vil jeg gerne benytte lejligheden til kort at orientere om status for ITER, der er en forkortelse for International Thermonuclear Experimental Reactor, som er ved at blive opført i Cadarache i Sydfrankrig. Det er en forskningsinfrastruktur, som udvalget har fulgt i en årrække.

I januar 2015 orienterede jeg skriftligt Europaudvalget om, at en ny og konsolideret tidsplan med tilhørende revideret økonomisk estimat for opførelsen af den internationale eksperimentale fusionsreaktor ITER ville foreligge i juni 2015. Imidlertid har ITER's besluttede organ, ITER Council, på et møde primo marts 2015 godkendt, at en ny tidsplan og et nyt økonomisk estimat først vil foreligge ultimo 2015. Forsinkelsen skyldes primært, at ITER's nye generaldirektør, Bernard Bigot, som formelt blev valgt på samme ITER-møde, skal have tid og lejlighed til at tage ejerskab for de reviderede planer.

Når ITER's nye tidsplan og budget foreligger, agter jeg naturligvis at orientere Europaudvalget igen.

Nikolaj Villumsen spurgte, hvad atomreaktoren i Frankrig skal bruges til, hvad Danmarks interesse var i den, og hvor meget den kommer til at koste?

Uddannelses- og forskningsministeren svarede, at formålet med det eksperimentelle grundforskningsprojekt ITER var at udforske mulighederne for anvendelse af fusionsenergi i den fremtidige energiforsyning. Det var ikke en atomreaktor, der var tale om. Både EU, USA, Rusland, Kina, Japan og Sydkorea deltager i projektet, der har været længe undervejs og har haft økonomiske udfordringer, som man har diskuteret i udvalget tidligere. De skulle være under kontrol, og nu afventer man lige det nye estimat efter den nye generaldirektør. EU afholder som vært cirka 45 pct. af udgifterne, mens de resterende parter afholder 55 pct. ITER konstrueres sådan – og det er nok også grunden til forsinkelserne – at 90 pct. sker via in kind-bidrag, dvs. levering af færdige delkomponenter.

Det er ikke altid helt nemt. 10 pct. af bidragene leveres så in cash til organisationen. Rådet besluttede i 2010, at der skulle fastlægges et loft på 6,6 mia. euro til den europæiske del af konstruktionsomkostningerne til og med 2020, så den ramme kan ikke overstiges. På samme tid blev det slået fast, at design skal følge budgettet fremover og ikke omvendt. Danmarks indirekte bidrag til ITER sker via EU-budgettet, hvoraf Danmark betaler ca. 2 pct. Danmarks andel kan således opgøres til 58 mio. kr. årligt indirekte via EU-budgettet. Derudover bidrager Danmark direkte med 0,3 mio. kr. årligt.

Holger K. Nielsen sagde, at forskning i fusionsenergi var en gammel sag i EU. Man håbede hele tiden, der ville komme et gennembrud, men det så svært ud. Før i tiden lå de i Ispra i Norditalien. Findes de anlæg stadig, og er der forbindelse mellem det anlæg, og det, som ligger i Frankrig? Der blev brugt ganske mange ressourcer på det før i tiden.

Uddannelses- og forskningsministeren kendte ikke til projektet i Norditalien, men vidste, at ITER primært samarbejder med JET-projektet i Storbritannien, der som så mange andre grundforskningsprojekter af sin art havde været længe om at opnå resultaterne. ITER løber indtil videre efter planen. Hun tilbød at følge op skriftligt.

Holger K. Nielsen understregede, at det ikke var Italiens, men derimod EU's projekt. Det var en væsentlig del af forskningsmidlerne fra EU, der blev kanaliseret til Istra i Norditalien.

Uddannelses- og forskningsministeren ville besvare spørgsmålet, når hun vendte tilbage til udvalget næste gang.

Punkt 4. Rådsmøde nr. 3391 (udenrigsanliggender - udvikling) den 26. maj 2015

Handels- og udviklingsministeren orienterede om, at han ville forelægge punkterne om udvikling på rådsmødet vedrørende udenrigsanliggender.

1. Post 2015/FfD

– *Politisk drøftelse/Rådskonklusioner*

KOM (2015) 0044

Rådsmøde 3391 – bilag 1 (samlenotat side 2)

KOM (2015) 0044 – bilag 2 (henvendelse af 19/5-15 fra Globalt Fokus og 92-gruppen)

KOM (2013) 0531 – bilag 1 (fælles henvendelse af 9/5-14 fra Concord Danmark m.fl. om udviklingsdagsordenen Post2015)

EUU alm. del (14) – bilag 286 (udvalgsmødereferat side 347 og 407, senest behandlet i EUU 5/12-14)

Handels- og udviklingsministeren: Rådet skal drøfte EU's rådskonklusioner om et globalt partnerskab for fattigdomsudryddelse og bæredygtig udvikling. På mødet skal vi fastsætte EU's visioner og principper for udviklingsfinansiering i regi af post 2015-dagsordenen.

Vi vil fastsætte EU's politiske ramme til brug for de igangværende mellemstatslige forhandlinger om en ambitiøs aftale, der skal vedtages på udviklingsfinansieringskonferencen i Addis Ababa i juli i år. Regeringen ser en ambitiøs aftale ved konferencen som et meget vigtigt element for at skabe tillid mellem alle FN's medlemslande og dermed for muligheden for at opnå ambitiøse aftaler ved post 2015- topmødet i New York i september og ikke mindst ved COP21 i Paris i december.

Regeringen arbejder især for ambitiøse målsætninger for:

1. ODA, dvs. udviklingsbistand, og herunder en genforpligtelse af målet om at yde 0,7 pct. af BNI i udviklingsbistand, og ikke mindst, at der bliver etableret en tidsfrist herfor. Fra regeringens side fokuserer vi især på en kollektiv EU-genbekræftelse af målet om at yde 0,7 pct. og forpligtelsen til at give 0,15-0,20 pct. til de mindst udviklede lande. Målet er en ambitiøs tidslinje for indfrielsen af de 0,7 pct. og gerne allerede i 2020. Jeg må erkende, at det desværre ikke ser ud til at være inden for rækkevidde, men det skal ikke afholde os fra at arbejde hårdt for det på mødet.

2. En anden ambitiøs målsætning handler om skat og udvikling. Udviklingslandenes egen evne til at mobilisere ressourcer står også centralt i de forhandlinger, vi skal have i Addis Ababa. Øgede indtægter fra skatter og afgifter, korruptionsbekæmpelse og bekæmpelsen af illegale kapitalstrømme står helt centralt i forhold til at sikre landenes sociale kontrakt

med og forpligtelser over for deres borgere. Der er heller ingen tvivl om, at øgede indtægter vil styrke landenes langsigtede bæredygtige økonomiske udvikling og mulighed for at være selvfinansierende.

3. Sidste punkt handler om, at vi ønsker at fremme private investeringer til fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling. Regeringen arbejder for, at betydningen af den private sektor og institutionelle investorer reflekteres markant i EU's målsætninger på udviklingsfinansiering. Fra dansk side har det både i EU og New York været vigtigt at sikre ansvarlige og grønne private investeringer, som bidrager til at skabe anstændige job, markedsudvikling og social inklusion.

Vi har arbejdet for et øget fokus på virksomheders samfundsansvar, et styrket samarbejde om fremme af bæredygtige værdikæder og for at forberede nationale, regionale og globale rammebetingelser med fokus på den rettighedsbaserede tilgang, vi er fælles om i vores udenrigspolitiske strategi. Her tænker jeg navnlig på FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv samt ILO-deklarationer.

Samtidig har regeringen understøttet behovet for innovative modeller og platforme. Den danske klimainvesteringsfond og nu også landbrugsinvesteringsfonden er gode eksempler på den type partnerskaber, hvor vi med offentlige midler får tiltrukket en lang række private midler til bæredygtige investeringer. Regeringen har desuden arbejdet på at få klare referencer til behovet for at udfase miljømæssige skadelige subsidier, herunder på fossile brændstoffer.

Nikolaj Villumsen fortalte, at udvalget tidligere på dagen havde haft besøg af Globalt Fokus, Mellemløst Samvirke og 92-gruppen, der opfordrede til, at Danmark presser på for, at landene igen bekræfter, at de vil give 0,7 pct. af deres BNI i udviklingsbistand. Det havde ministeren heldigvis også selv pointeret, så det var bare om at give den gas og prøve at få en afklaring på perspektiverne. Der var bekymring for, at det er de samme bistandspenge, der cirkulerer, og det var vigtigt at undgå det. Der var ligeledes en diskussion om skatteregler mellem ulandene på den ene side og USA og EU på den anden side og om, hvorvidt de skal reguleres i OECD-, FN- eller WTO-regi. Hvad var ministerens holdning til det? Udviklingsorganisationerne var bekymrede over, at Danmark ikke bakker op om ulandes ønske om at blive mere inddraget i etableringen af skatteregler. Var ministeren opmærksom på, om der er tale om reelle bæredygtige investeringer?

Jakob Ellemann-Jensen syntes, det var en god målsætning, at 0,7 pct. af BNI skal gå til udviklingsstøtte, men forstod på ministeren, at det kneb med at få de andre lande op på det niveau. En af ministerens forgængere, Christian Friis Bach, havde lavet en såkaldt klub for 0,7 pct.-landene, der havde som målsætning at få flest muligt ind i det gode selskab. Var det en målsætning, man stadig forfulgte, og appellerede ministeren bilateralt til andre lande om at komme med?

Handels- og udviklingsministeren sagde, at han havde læst det brev, som gruppen af ngo'er havde sendt. Han var langt hen ad vejen enig i de prioriteringer, man lagde op til. Det var ingen tvivl om, at diskussionen om igen at bekræfte de 0,7 pct. var vigtig. Det var FN's minimumsniveau, og det var nødvendigt, at nogle lande gik længere end det. Ministeren bekræftede, at der er en gruppe af lande, der opfylder målsætningen, og som arbejder på at få de øvrige lande engageret, og at det også foregår via bilaterale samtaler. Ministeren gjorde opmærksom på, at der er lande, der melder ud, at de vil give penge til humanitære indsatser, men som ender med ikke at gøre det. Det var en problemstilling, der blev rejst af og til, og hvor man fra dansk side var medvirkende til at lægge et pres på de pågældende lande.

Nikolaj Villumsen havde nævnt spørgsmålet om skat og illegale kapitalstrømme. Det var korrekt, at arbejdet primært finder sted under OECD, hvor man har haft eksperter til at arbejde med de spørgsmål igennem lang tid. Nu skulle det funderes bredere, og der var lagt op til, at man lavede et nyt udvalg under FN. Fra dansk side var man optaget af ikke at miste grebet om den hidtidige indsats, for man var nået langt via arbejdet i OECD-regi. Regeringen arbejdede på og havde afsat ressourcer til at få arbejdet bredt ud til også at omfatte udviklingslandene, så de kan bidrage på samme vilkår som de øvrige og være med i beslutningstagningen. Det var også den vej, EU havde valgt at gå, frem for at lave et helt nyt organ, der skal starte forfra. Men forhandlingerne udviklede sig hele tiden, og det kunne ikke udelukkes, at man fandt en alternativ måde til at styrke en bred og inkluderende dialog om skatteforhold på, som kunne inkludere både FN og OECD samt i øvrigt også IMF, Verdensbanken og regionale fora. Det var ministeren i løbende dialog med skatteministeren om, så Danmark kunne have en klar holdning til spørgsmålet på mødet i Addis Ababa. Man var dermed ikke låst fast i noget spor; regeringen finder, at man skal inkludere alle de relevante aktører og ikke kaste det arbejde, der er lavet i OECD-regi igennem årene, væk. Han var enig i, at man skulle skabe en reel bæredygtighed. Det forsøgte Danmark at gøre.

Trine Mach var glad for, at henstillingen om et udviklingsbidrag på 0,7 pct. af BNI gjorde det muligt for hvilket som helst land at gå videre end det. Hun var også glad for regeringens støtte til, at der lægges en tidsplan for at nå frem til de 0,7 pct. Det burde man presse meget på for at få. Var regeringen villig til at kæmpe for at få additionalitet med i EU-dokumentet? Hun sagde, at klimafinansiering og nye midler havde været et af de helt store omdrejningspunkter internationalt i hvilken som helst diskussion mellem landene i nord og syd. Det var vigtigt for et succesfuldt COP21 og i forhold til de globale bæredygtighedsmål, fordi det er noget, man internationalt har forpligtet hinanden til. Så hvis det ikke fremgik af EU's position, kunne det meget nemt fortolkes af ulandene som skridt tilbage fra noget, man en gang havde forpligtet sig til. Kunne ministeren sige noget om det?

Trine Mach spurgte, hvordan regeringen forholder sig til ulandenes bekymringer om, at de private investeringer, som de rige lande ønsker at trække ind som del af udviklingsfinansiering, kommer til at erstatte de statslige bistandsforpligtelser. Hvor meget vil regeringen kæmpe for, at man ikke bare taler private investeringer op, men fokuserer på de gældende rammebetingelser? Hvordan sikrer man, at FN's retningslinjer for menneske-

rettigheder og erhvervsliv ikke bare nævnes som noget, man kan tale om, men noget man måler på? Og kunne man forestille sig, at der i EU-positionen kom til at stå, at EU bakker op om obligatorisk rapportering fra de større virksomheder i de spørgsmål? Det er vigtigt for udviklingslande, at penge øremærkes som udviklingsfinansiering, der skal bekæmpe fattigdom snarere end gavne det private erhvervsliv.

Trine Mach forstod regeringens skepsis over for at ophøje et FN-organ i spørgsmålet om skat. Hvis man endte med at anerkende, at håndteringen af skatte spørgsmål skal ligge i OECD-regi, hvordan ville man da fra regeringens side sikre dels ulandenenes involvering, dels at de skatteaftaler, der skal laves, opererer inden for de internationalt aftalte standarder? Der var en stor diskussion om opfølgingsmekanismer på de globale udviklingsmål og på udviklingsfinansiering, og om, man skal have en samlet rapportering eller køre det i to spor. Hvor mente ministeren at EU-positionen ville lande? Og uanset om det blev i et eller flere spor, hvordan ville man så sikre, at man fastholder ansvar og gennemsigtighed i rapporteringen, så den er med til at drive en realisering af målene frem?

Pia Adelsteen var imod, at man pudsede glorien i Danmark og betalte mere end de 0,7 pct. i udviklingsbistand. Hvor mange lande nåede egentlig op på det niveau? Og hvad var gennemsnittet? Hun erindrede en tidligere beregning på 0,4 pct. af BNI, hvilket betød, at der var mange, der betalte væsentligt mindre end de 0,7 pct.

Handels- og udviklingsministeren svarede, at der ikke fandtes en international definition af begrebet additionalitet, men at klimafinansieringen klart ligger ud over det, som Danmark har forpligtet sig til med de 0,7 pct. Fra dansk side havde man iværksat en undersøgelse af, hvordan man bedre kan måle og rapportere om dansk klimafinansiering i forhold til at nå de globale mål om at mobilisere 100 mia. dollars årligt fra år 2020. Han håbede, at undersøgelsen kunne bidrage til at formulere en international definition af klimafinansieringen. Den danske holdning var, at man ikke kan undvære udviklingsbistand, og at man er nødt til at arbejde hårdt på at få flere lande til at bidrage med de 0,7 pct. af BNI. I mange lande er grundlaget for at foretage private investeringer fortsat ikke i orden, men der er ingen tvivl om, at der, hvor det kan lade sig gøre, ønsker landene selv private investeringer udefra. Det var altså ikke noget, der blev presset ned i halsen på dem fra private investorer. Ministeren var helt enig i, at danske investeringer skal leve op til FN's retningslinjer. Der skal være bæredygtighed, og man skal sørge for, at der er ordentlige arbejdsforhold på de virksomheder, der bliver etableret. For at den dagsorden kan indfries, havde ministeren lanceret en sekspunktsplan, som der i fællesskab med Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten var sat penge af til. Ministeren troede mest på frivillighedens initiativ og på at have en positiv dialog med virksomhederne, der gør, at de selv leverer oplysninger, i stedet for at lægge op til, at virksomhederne skal lave obligatoriske regnskaber. Det var mange danske virksomheder sådan set også indstillet på.

Ministeren fremhævede, at der i forhandlingerne kunne komme et andet spor end OECD eller FN, men fra dansk side har man sat penge af til at sikre, at udviklingslandene kan deltage i komitéarbejdet i OECD og på en måde, så de får stemmeret på lige fod med alle

andre. Hvad angik opfølgingsmekanismer, kunne ministeren kun sige, at EU samlet set arbejder for en stærk monitoreringsmekanisme, som både er bundet op på mål og på finansieringsdelen. På mødet i Addis Ababa måtte man på baggrund af eksisterende mekanismer blive enige om et samlet rammeværk, der gør det lettere at monitorere, at man når målene både globalt og nationalt.

Ministeren svarede Pia Adelsteen, at Danmark, Sverige, Luxembourg og Storbritannien er de lande, der lever op til målsætningen om 0,7 pct. af BNI i bidrag. David Cameron havde besluttet, at Storbritannien skulle leve op til målsætningen, selv under en økonomisk krise. Gennemsnittet for EU-landene var på 0,42 pct.

Trine Mach var ikke i tvivl om, at ministeren mente, at udviklingsbistand er noget, man skal kæmpe for, og at man fra dansk side ikke presser den ud, fordi man også vil prioritere den private sektors økonomiske engagement. Udviklingslande var dog meget bekymrede for, om man vil forsøge at finansiere udvikling via private midler, i stedet for at landene betaler de 0,7 pct. Det var ikke et dansk, men et globalt dilemma. Globalt bliver der arbejdet på at få flere private midler ind, og derfor er det vigtigt, at EU i Addis Ababa arbejder for, og at det i forhandlingsmandatet er klart, at private midler skal arbejde for udviklingsdagsordenen, være forpligtet på FN's retningslinjer og bæredygtighed og ikke underminere den lokale udvikling eller de lokale jordrettigheder. Der var mange eksempler på, hvordan private midler har virket modsat den udviklingspolitiske hensigt.

Trine Mach sagde, at det var fint med frivillighed, men at rapporteringen så nok ikke ville ske som det første. Det forlød, at EU arbejder på at få det slettet, at der i forhandlingsteksten står, at der skal være obligatorisk rapportering på bæredygtighedsparametre. Det var ikke i dansk interesse. Hvordan ville ministeren håndtere det på rådsmødet? Hun forstod ikke, at ministeren sagde, at man arbejder på at få en samlet rapporteringsproces, for udfordringen er vel at kunne adskille de forskellige dele af udviklingsfinansieringen: bistand, private investeringer, gæld, handel, skat etc. Hun anså det for helt afgørende med specifik rapportering eller en opfølgingsmekanisme på de enkelte elementer, for at man kan følge udviklingsmålene. Ellers bliver det vanskeligt at holde øje med, hvad der sker.

Handels- og udviklingsministeren var enig i behovet for en udviklingsbistand, der ikke kun udgøres af private midler. Det behov vil eksistere i endnu en årrække, for at man kan løfte de allerfattigste lande til at blive selvfinansierende. Det var svært at gå ind og definere kravene til privat kapital: Kan man stille flere krav til privat investeringer i udviklingslandene, end man gør i Danmark? Det må man i dialog med investorer om, ligesom man gør det i Danmark. Hvis virksomheder får offentlig støtte, kan man tillade at stille krav, men det er svært at pålægge danske virksomheder, der etablerer sig rundt om i verden uden offentlig støtte, at de skal leve op til andet end de konventioner, som Danmark har undertegnet. Ministeren var enig i, at der skal være fokus på FN's retningslinjer, og at de private virksomheder skal synliggøre, at de lever op til dem. Han forstod dilemmaet i, at nogen vil forsøge at slå fast, at bistand pludselig også kan være privat investering. Man kunne måske nå derhen på et tidspunkt, men hvis private midler skal tælle som bistand, må man

synliggøre, at lige præcis de private investeringer opfylder de målsætninger, der ligger i definitionen af fattigdomsbekæmpelse. Ministeren ville gerne diskutere, om det i fremtiden kan være sådan, at der kan komme så meget styr på private investeringer og de resultater, de skaber, at man kan opgøre det. Indtil videre var der dog en klar holdning til, hvad der er bistand, og hvad der ikke er bistand. I en dansk kontekst er private investeringer ikke udviklingsbistand, men kan bruges til at være med til at bekæmpe fattigdom og være med til at sikre en udvikling og vækst i landene. Men alle var nok klar over, at udviklingsbistand betyder mindre og mindre i landenes samlede økonomi og de private investeringer mere og mere. Man måtte så arbejde på, at de er bæredygtige og arbejder for fattigdomsbekæmpelse, skaber job etc.

Ministerens måtte vende tilbage angående obligatorisk rapportering, for han kunne ikke finde det i teksten. Om monitorering sagde han, at det ikke var et spørgsmål om, at der skulle være et enkelt tal, men snarere et system, der indeholder de forskellige parametre, der skal måles på, frem for at man arbejder med forskellige systemer for monitorering og opfølgning. Man vil lave et rammeværk. UPR (Universal Periodic Review) er en af de måder, man måler menneskerettigheder på, og det er inspiration til, hvordan man kan indrette det nye rammesystem. Hvor langt man var nået i den proces, kunne man tage et møde om - måske også i ordførerkredsen.

Som **Nikolaj Villumsen** havde forstået det, var problemet, at der i udkastet til vedtagelse ikke var taget højde for det med at bruge "gamle penge" i klimaindsatsen. Ville ministeren arbejde for at slå det fast? Han var enig i, at de fremskridt, der var lavet på OECD-niveau, ikke skal rulles tilbage, men henviste til delegationens bekymring for, om det rent praktisk kan lade sig gøre at inddrage ulandene i OECD. Planen var vel ikke at gøre dem til medlemmer, så hvordan kunne det praktisk lade sig gøre?

Handels- og udviklingsministeren sagde, at der ikke findes en definition af additionalitet. Han havde præsenteret den danske fortolkning, og man arbejdede selvfølgelig med at sikre, at man lever op til det, der er lovet, inklusive de 100 mia. dollars. Ministeren mente, at man kunne få fornyet bekræftelsen af et minimumsbidrag på 0,7 pct. af BNI, men det kneb med en forpligtende tidsplan. Det så dog ud til, at man kunne blive enige om en tidsplan for det, der går til de mindst udviklede lande, nemlig 0,15-0,20 pct., som man skal op på i 2020. Det var selvfølgelig også, fordi man kunne se, at der var en realistisk mulighed for at nå det.

Fra dansk side havde man oplevet en større progressivitet i OECD's arbejde, og i udviklingslandenes øjne var der også sket nogle fremskridt. Det arbejde ville man gerne fortsætte, fordi man i OECD har forpligtet sig over for hinanden på en fornuftig måde og har en generalsekretær, der prioriterer området. Det var bedre at involvere udviklingslandene i arbejdet frem for at skulle lave nye organer, men regeringen var åben over for at se på nye konstruktioner, hvis det var ad den vej, man kunne skabe enighed i Addis Ababa.

2. Migration og udvikling

– Politisk drøftelse

KOM (2015) 0240

Rådsmøde 3391 – bilag 1 (samlenotat side 5)

Ekstraordinært Det Europæiske Råd 23/4-15 – bilag 1 (Kommissionens forslag til 10 indsatsområder)

Ekstraordinært Det Europæiske Råd 23/4-15 – bilag 4 (skriftlig forelæggelse fra det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd 23/4-15)

Ekstraordinært Det Europæiske Råd 23/4-15 – bilag 5 (erklæringstekst fra det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd 23/4-15)

Ekstraordinært Det Europæiske Råd 23/4-15 – bilag 6 (skriftlig

afrapportering fra det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd 23/4-15)

EUU alm. del (14) – bilag 538 (notat om dansk bidrag til EU's grænseagentur, Frontex)

EUU alm. del (14) – bilag 543 (udvalgsmødereferat side 839, senest behandlet i EUU 22/4-15)

EUU alm. del (14) – bilag 286 (udvalgsmødereferat side 410, senest behandlet i EUU 5/12-14)

Handels- og udviklingsministeren: I lyset af den tragiske bådulykke i Middelhavet den 19. april står det klart, at de fortsat stigende flygtninge- og migrationsstrømme – særlig hen over Middelhavet – udgør et alvorligt problem for EU med omfattende humanitære og menneskelige konsekvenser.

Som I ved, vedtog stats- og regeringscheferne på det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd den 23. april en erklæring med en række indsatsområder i forhold til håndtering af migrationsudfordringen. Derudover har Kommissionen i en efterfølgende handlingsplan tilkendegivet, at migration systematisk skal indarbejdes i EU's udviklingssamarbejde.

Opfølgning på mødet den 23. april var også på dagsordenen for det fælles rådsmøde for EU's udenrigsministre og forsvarsministre den 18. maj samt på det generelle råd den 19. maj. Begge disse møder blev forelagt af udenrigsministeren i her i udvalget den 12. maj.

På udviklingsministerrådsmødet forventes fokus særlig at være på, hvordan EU udviklingspolitisk kan bidrage til håndteringen af migrationsudfordringen. Drøftelserne vil finde sted med afsæt i Kommissionens meddelelse af 13. Maj. Den hedder "EU-dagsorden for migration" og har en bredspektret tilgang til EU's indsats på migrationsområdet. Kommissionen peger i meddelelsen bl.a. på behovet for at adressere de grundlæggende årsager til tvungen og irregulær migration.

Konkret ventes Rådet at drøfte, hvordan migration integreres systematisk i udviklingsdagsordenen. Derudover forventes Rådet at gennemgå og fremskynde implementeringen af konklusionerne vedrørende migration og EU's udviklingssamarbejde, som vi vedtog på rådsmødet i 2014.

Danmark er allerede meget aktiv inden for den humanitære og udviklingsmæssige bistand, og Danmark er et af de EU-lande, der yder den største indsats. Det kan vi være stolte af.

Danmark står bl.a. i spidsen for et 3-årigt europæisk nærområdeprogram, der bistår flygtninge og berørte lokalsamfund i Libanon, Jordan og Irak. Programmet har finansiering fra Kommissionen og fra mange EU lande, herunder 75 mio. kr. fra Danmark, samt bidrag fra Norge og Schweiz. Det samlede budget er på over 200 mio. kr., og programmet har fokus på beskyttelse af flygtninge og styrkede levevilkår blandt såvel flygtninge som berørte lokalsamfund. Vi ved også, at der er mange midler i landene omkring Den Persiske Golf, men vi kan også se, at de lande tager meget lidt ansvar. I en tid hvor vi oplever meget store flygtningestrømme, er det nødvendigt, at vi alle hjælper til. Det gælder også de rige lande omkring Den Persiske Golf, der har taget imod forsvindende små mængder flygtninge og for en del af landene også kun bidrager begrænset økonomisk. Derfor har jeg i et brev til mine europæiske ministerkolleger opfordret til, at også EU presser på over for Golfstaterne for, at de påtager sig deres ansvar og bidrager til at løse opgaven. Det samme vil jeg opfordre til på rådsmødet på tirsdag.

Danmark er også meget engageret i bistanden til flygtninge, internt fordrevne og berørte lokalsamfund i og omkring Afghanistan, Somalia og Sydsudan. Vi engagerer os også med langsigtede udviklingsbistand for at lægge sporene til varig udvikling og forebygge, at landene synker dybere ned i konflikter og kriser. Målet hermed er også på længere sigt at adressere årsagerne, der driver folk på flugt, såsom fattigdom og voldelig ekstremisme. Gennem udviklingssamarbejdet støtter vi de regioner, hvor flygtningene kommer fra, herunder Vestafrika, Afrikas Horn, Afghanistan, Syrien og regionen omkring Syrien.

For regeringen er der ingen vej uden om det langsigtede engagement. Vi kan ikke vende ryggen til verden og nøjes med humanitære indsatser, men må hjælpe også på den lange bane. Derfor støtter vi en helhedsorienteret tilgang til håndtering af migrationsudfordringerne. Vi arbejder derfor for, at der også udviklingspolitisk i EU sikres en klar opfølgning på DER-erklæringen af den 23. april 2015.

Nikolaj Villumsen spurgte, om behovet for humanitær hjælp var ændret nu, hvor ISIL har indtaget byerne Ramadi i Irak og Palmyra i Syrien og derved skabt endnu større flygtningestrømme. Hvad gjorde Danmark i den henseende?

Martin Henriksen sagde, at det var godt, at ministeren havde skrevet til sine europæiske kolleger for at bede dem hjælpe med lægge pres på Golfstaterne for, at de modtager flere flygtninge og er med til at dæmme lidt op for presset på Europa. Han opfordrede ministeren til også at se på andre lande, der ellers ikke har tradition for at tage imod flygtninge.

Et land som f.eks. Kina modtog i 2013 kun syv syriske flygtninge. Umiddelbart lød det fornuftigt at fokusere på de problemer, der får folk til at flygte og migrere, men havde regeringen og EU også fokus på at begrænse befolkningstilvæksten i f.eks. Afrika og Mellemøsten. Det var vigtigt i forhold til at løse situationen på sigt. Hvis ikke, ville regeringen da være medvirkende til at sørge for, at det kom højere op på EU's dagsorden?

Jakob Ellemann-Jensen spurgte, om man også ville drøfte den geografiske og tematiske fordeling af indsatsen. Man måtte erkende, at der var nogen steder, hvor det var vigtigere at sætte ind end andre.

Handels- og udviklingsministeren havde naturligvis noteret sig, at ISIL's indtog havde afstedkommet større flygtningestrømme, men han havde ikke et svar på hånden om det danske beredskab i den henseende. Det måtte han vende tilbage med svar på. Ministeren takkede Martin Henriksen for opbakningen. Lande, der ligger i umiddelbar nærhed af Syrien og Irak, bør bidrage, særlig når de har midler til at gøre det. Om ikke andet kunne de bidrage med økonomiske midler til Libanon og Jordan, der i deres egenskab af fattige lande har store udfordringer med at skulle håndtere de store flygtningestrømme. Det havde ministeren også nævnt i det omtalte brev. Nogle mente, at det er uforsvarligt at sende flygtninge til disse lande, fordi man kan frygte den måde, de vil blive håndteret på. Men man måtte forvente, at de håndterer dem, som andre lande gør, og giver dem en anstændig tilværelse.

Ministeren bekræftede, at man havde fokus på at begrænse befolkningstilvæksten. Som han havde sagt i sin forelæggelse under punkt 3, var de danske fokusområder bl.a., at kvinder skal have ret til selv at bestemme over egen krop, herunder prævention. Danmark kæmpede mod nogle meget konservative holdninger i bl.a. Afrika til det spørgsmål, og det ville blive endnu et stridspunkt i de globale mål.

Ministeren forventede ikke en drøftelse om geografisk fordeling af midler på rådsmødet, men der var lagt op til en øget indsats i de områder, der giver det største pres på Middelhavet.

Lars Barfoed var interesseret i at vide mere om det brev, som ministeren havde nævnt. Det var et godt initiativ i forsøget på at lægge pres på Golfstaterne, der bør tage et ansvar og har ressourcerne til det. Kunne ministeren uddybe, hvilke former for pres der kunne være tale om? Det var vel også lande, der måske ikke har ressourcerne, men er placeret således, at det er nærliggende at finde ud af, om man kan hjælpe dem økonomisk med at tilvejebringe forskellige faciliteter til flygtninge. Her tænkte Lars Barfoed navnlig på størstedelen af det nordafrikanske område. Så ministeren muligheder i at bidrage til etableringen af faciliteter i det område? Alle kunne vel være enige om, at det bedste ville være, hvis en større del af flygtningene kan finde faciliteter i nærområderne i stedet for at begive sig ud på de farefulde sejlads over Middelhavet.

Trine Mach sagde, at Socialistisk Folkeparti bakkede op om regeringens migrationslinje. Det pres, man lægger på lande, hvis hensyn til menneskerettigheder man ikke har tillid til,

er nok mere er et pres om finansiel støtte end et pres for, at de skal opbevare og holde flygtningene tilbage fra middelhavssejladser. Det var hun sikker på at ministeren var enig med hende i.

Pia Adelsteen spurgte, om EU stiller krav om begrænsning af befolkningstilvæksten, inden man udbetaler udviklingsbidrag. Ministeren havde talt om kvinders ret til egen krop og prævention, men var det ikke at pålægge kvinderne et ansvar, der til gengæld gjorde, at mændene kunne være ligeglade? Det havde man kæmpet imod i Danmark i mange år. Stillede man ikke et generelt krav, så det blev et fælles ansvar at begrænse befolknings-tilvæksten?

Jakob Ellemann-Jensen sagde, at det er relevant, hvor man bruger pengene. De er knappe, fordi ikke alle lande leverer den ønskede procentsats i udviklingsbistand.

Handels- og udviklingsministeren svarede Lars Barfoed, at det primært var via diplomatiske kanaler og i de sammenhænge, hvor der var dialog med de pågældende lande – som f.eks. i FN – at Danmark og EU kunne italesætte behovet for bidrag. Man har set nogle lande bidrage ud fra egen strategiske interesse. F.eks. havde Saudi-Arabien bidraget med 400 mio. dollars til Irak. Som minister kunne han foreløbig gøre det, at han prøvede at få en koordineret tilgang til spørgsmålet i EU, som man kan fremføre i bilaterale sammenhænge. Han havde ikke hørt nogen ministerkolleger være uenige i den tilgang.

Ministeren svarede Lars Barfoed, at det var vanskeligt at komme ind og hjælpe i Libyen på grund af borgerkrigen. EU støttede selvfølgelig FN's initiativer, og Danmark bidrog bl.a. militært og diplomatisk. Man brugte penge fra det arabiske initiativ og freds- og stabiliseringsfonden i Libyen, men det var svært at etablere faciliteter, der så skal forsvares. Fra dansk side havde man koncentreret sig om indsatser i de områder, hvorfra der kommer særligt mange flygtninge til Middelhavet: Mellemøsten, Afrikas Horn, Vestafrika og Sahelområdet. Man kunne være glad for, at der ikke var flygtninge fra de lande, der havde modtaget bistand igennem længere tid. Det kunne tyde på, at hvis man i en længere periode bidrager til at stabilisere lande, undgår man flygtningestrømme.

Ministeren svarede Pia Adelsteen, at man fra EU's og fra Danmarks side ikke har stillet krav om en begrænsning i befolkningstilvæksten: Man samarbejder med partnerlande om programmer for oplysning om prævention, der har begrænsning af befolkningstilvækst som formål. Fra EU's og dansk side bruger man også penge på at sørge for, at den type programmer bliver ført ud i livet. Langt de fleste lande er interesserede i, at man begrænser tilvæksten, men der er også stærke kræfter, der arbejder imod.

Ministeren bekræftede over for Jakob Ellemann-Jensen, at man på rådsmødet ville komme til at drøfte et geografisk fokus, særlig Mellemøsten og de regioner, der leverer flygtninge til Middelhavsområdet. Man ville også tale om, hvordan man via bistand kan være med til at få etableret større nærområdeindsatser i de regioner. Det var også den danske position, at man bør udvide hjælpen til særligt udsatte områder, uden dog at miste fokus

på andre steder i verden, f.eks. Sydsudan, hvorfra der kommer knap så mange flygtninge til Europa.

Pia Adelsteen omformulerede sit spørgsmål: Var programmerne for reduktion af befolkningstilvæksten kun målrettet kvinder, eller var de også rettet mod mænd?

Handels- og udviklingsministeren svarede, at ligestillingsstrategien nu i højere grad er rettet mod mænd end før. Der er også fokus på vold mod kvinder, der er et stort problem. Danmark støtter ngo'ernes arbejde, der bl.a. går ud på få de unge mænd på skolerne i skole.

3. EU's indsats for at fremme ligestilling i EU's udviklingssamarbejde

– *Politisk drøftelse/Rådskonklusioner*

Rådsmøde 3391 – bilag 1 (sammenfatning side 7)

Rådsmøde 3391 – bilag 2 (henvendelse af 19/5-15 fra Globalt Fokus)

EUU alm. del (14) – bilag 286 (udvalgsmødereferat side 411, senest behandlet i EEU 5/12-14)

Ligestilling i udviklingssamarbejdet: Der henvises til, at man også læser debatten under punkt 2.

Handels- og udviklingsministeren: Ligestilling er igen på dagsordenen for udviklingsministerens drøftelser – og denne gang skal vi vedtage rådskonklusioner. EU er i færd med at opdatere sin handlingsplan for ligestilling og kvinders rettigheder i udviklingssamarbejdet, som Rådet vedtog i 2010. Vi forventer at få forelagt et udkast til ny handlingsplan for perioden 2016-2020 i løbet af efteråret i år.

En evaluering af EU's støtte til området rejste bl.a. kritik af resultaterne. Det skal der rettes op på med den nye handlingsplan, der også skal forholde sig til de målsætninger, som den nye udviklingsdagsorden post-2015 vil indeholde.

Det gælder om at sikre kønsaspektet bredt i EU's arbejde – både i tilrettelæggelsen af de konkrete programmer og i den politiske dialog med partnerlandene - og om at styrke resultatmålingen.

Regeringens budskab på rådsmødet vil derfor være: højere ambitionsniveau, fokus på klare mål og resultater og bred integrering med vægt på en tilgang, der fokuserer på at fremme piger og kvinders rettigheder, herunder deres seksuelle og reproduktive rettigheder.

Vi vil lægge vægt på, at alle EU's indsatser til fremme af ligestilling og kvinders muligheder baseres på en grundig analyse af kvinders forhold i landene. Desuden vil vi opfordre til, at indsatserne fokuseres mere inden for de områder, hvor der er størst muligheder for fremskridt.

Vi forventer, at Rådet vedtager rådskonklusioner om "gender in development". Forhandlingerne om rådskonklusionerne har ikke overraskende igen fokuseret på spørgsmålet om kvinders adgang til seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder (SRSR). Der har været tale om langvarige og vanskelige forhandlinger, hvor en lille håndfuld medlemslande, herunder Danmark, har kæmpet hårdt for at sikre et ambitiøst sprog for EU's engagement i fremme af SRSR. Heldigvis lykkedes det at opnå enighed om en tekst, der dels bekræfter tidligere opbakning til fremme af kvinders og pigers menneskerettigheder, herunder deres seksuelle og reproduktive rettigheder, dels konkret omtaler en række områder af

betydning for fremskridt, f.eks. adgang til seksualundervisning. Det må betragtes som lidt af en sejr for den danske linje, selv om vi i det store spil må sige, at vi nogle gange kan undre os over, at noget, der betragtes som noget almindeligt i vores land, skal vi kæmpe så meget for det ude i den store verden.

Trine Mach udtrykte sin fulde opbakning til de danske prioriteter på ligestillingsområdet.

Nikolaj Villumsen ville gerne have ministeren til at bekræfte, at når man taler om reproduktiv sundhed handler det i hverken Danmark eller i Afrika om at undgå, at der bliver født børn. Det går ud på at give kvinder ret til prævention og til fri abort. Der har Danmark en vigtig rolle at spille, idet man er oppe imod nogle stærke reaktionære kræfter. Selv i EU-kredsen var der desværre stadig diskussioner om dette, og han håbede, at ministeren ville slås for det.

Handels- og udviklingsministeren bekræftede, at udgangspunktet er menneskers ret – og særlig kvinders ret – til at selv at bestemme.

4. Kapacitetsudvikling for sikkerhed og udvikling

– *Orientering*

JOIN (2015) 0017

Rådsmøde 3391 – bilag 1 (samlenotat side 9)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 5. Åbent samråd med handels- og udviklingsministeren om åbenhed i TiSA-forhandlingerne og EU's øvrige handelspolitiske forhandlinger, herunder TTIP

KOM (2013) 0080

KOM (2013) 0080 – samrådsspørgsmål A

EUU alm. del (13) – svar på spm. 188 (om ministerens kommentar til artikler i Information 10/7-14 om TiSA-forhandlingerne)

KOM (2013) 0136 – bilag 9 (orienterende notat vedr. beslutning om at offentliggøre Rådets forhandlingsdirektiver til Kommissionen for en EU/USA-frihandelsaftale)

EU-note (14) – E 20 (EU-note af 15/4-15 om status på forhandlingerne om en transatlantisk aftale)

EUU alm. del (12) – bilag 332 (udvalgsmødereferat side 946, senest behandlet i EUU 13/3-13)

Samrådsspørgsmål A

Stillet af Nikolaj Villumsen (EL)

”Ministeren bedes redegøre for regeringens tilgang til åbenhed og offentlig indsigt i TiSA-forhandlingerne såvel som EU's øvrige igangværende handelspolitiske forhandlinger, herunder TTIP.”

Nikolaj Villumsen sagde, at samrådet var indkaldt på baggrund af en historie i dagbladet Information om en læk fra TiSA-forhandlingerne om liberalisering af finans- og service-sektoren, hvoraf det fremgik, at Danmark havde arbejdet for mørklægning og nærmest gået enegang for ikke at få åbenhed i forhandlingerne. Han ville gerne vide, om det virkelig var rigtigt, og hvad baggrunden i så fald var. Enhedslisten mente, at det var afgørende, at man fra dansk side arbejder for åbenhed, både i TiSA-forhandlingerne og i EU-USA-frihandelsaftalen, som de havde diskuteret i mange forskellige fora.

Handels- og udviklingsministeren: Lad mig starte med at takke for interessen for dette vigtige emne. Der skal ikke være tvivl om, at regeringen støtter en høj grad af åbenhed i EU's arbejde, og jeg er derfor glad for denne mulighed for at understrege det. Det gælder også inden for handelspolitikken.

Først vil jeg lige opridse, hvilke forhandlinger vi taler om. Dernæst vil jeg kort forklare, hvorfor regeringen ser et behov for et fortroligt forhandlingsrum, og i den sammenhæng vil jeg kort redegøre for forløbet i den konkrete sag. Endelig vil jeg redegøre for regeringens holdning til åbenhed generelt i frihandelsforhandlinger.

Men først kort om TiSA-forhandlingerne: Der er tale om forhandlinger om liberalisering af handlen med tjenesteydelser. TiSA er forkortelsen for Trade in Services Agreement. Der er tale om såkaldt plurilaterale forhandlinger mellem 23 WTO-medlemmer, hvor EU tæller

som et medlem. Forhandlingerne blev indledt i 2012 som en konsekvens af manglende fremgang på tjenesteydelsesområdet i WTO's Doharunde. Som ved andre internationale handelsforhandlinger, som EU deltager i, er det Kommissionen, der forhandler på EU's vegne. Kommissionen skal have bemyndigelse af Rådet til at indlede forhandlinger, og samtidig giver Rådet Kommissionen forhandlingsdirektiver, som Kommissionen skal holde sig inden for rammerne af. Forhandlingsdirektiverne er altså det mandat, som Kommissionen skal forhandle indenfor. Det er også tilfældet med TiSA-forhandlingerne, hvor Kommissionen fik forhandlingsdirektiver i marts 2013.

Sådanne mandater har traditionelt været fortrolige, og jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at forklare hvorfor. Forhandlingsdirektiverne er Rådets – og dermed medlemsstaternes – mulighed for at sætte rammer for Kommissionens ageren under forhandlingerne. Det gælder både med hensyn til, hvilke resultater der skal opnås, og med hensyn til eventuelle røde linjer, som ikke må krydses i forhandlingerne. Sagt med andre ord er det EU's forhandlingsposition, der fastsættes i direktiverne.

Det har hidtil været og er stadig regeringens generelle holdning, at man svækker sin forhandlingsposition, hvis ens forhandlingspartner kender grænserne for ens forhandlingsrum under forhandlingerne. Det er for os, der arbejder med det, ren logik. Når EU's forhandlingsdirektiver offentliggøres, læses de også af vores forhandlingspartnere. Det er rent ud sagt dårlig forhandlingstaktik. Hertil har vi nogle særlige interesser som et mindre EU-land. Hvis EU's forhandlingsdirektiver fremover offentliggøres, er der en betydelig risiko for, at de fremover reelt tømmes for indhold – det vil sige, at de ikke længere vil indeholde EU's endelige forhandlingsposition, men kun helt overordnede betragtninger om, at der ønskes forhandlinger med det pågældende tredjeland. Vi må i stedet forvente, at den detaljerede forhandlingsposition vil blive fastlagt ad andre – formentlig mere uformelle – kanaler. Det er ikke i vores interesse.

De store lande har andre midler til at gøre Kommissionen bekendt med nationale særinteresser og påvirke Kommissionens linje i forhandlingerne. Som et mindre medlemsland må vi derimod forvente, at det vil blive sværere for os, hvis der ikke længere er en formel procedure – som vi kan spille ind til – som fastlægger EU's reelle forhandlingsposition.

Ud over den åbenlyse ulempe ved at afsløre EU's forhandlingsposition kan offentliggørelse af forhandlingsdirektiverne paradoksalt nok også risikere reelt at føre til mindre åbenhed, da ikke engang regeringerne – og dermed de nationale parlamenter – dermed vil have adgang til den detaljerede forhandlingsposition, der ligger til grund for Kommissionens ageren under forhandlingerne, fordi det vil foregå uformelt. Det vil ifølge vores analyse være konsekvensen.

Det er også værd at nævne her, at vi ud over en indholdstømning også må forudse en vanskelig proces med at færdiggøre de formelle forhandlingsdirektiver, hvis disse generelt skal offentliggøres. Det skyldes, at forventningen om offentliggørelse vil medføre et pres på medlemsstaterne for at få afspejlet alle eventuelle særinteresser af hensyn til et hjemligt publikum. Dermed kan man forudse en række vanskelige forhandlinger internt

mellem medlemsstaterne på et tidspunkt, hvor man endnu ikke ved, om de omstridte punkter overhovedet er realistiske i forhold til tredjeparten, som vi forhandler med.

Med denne baggrund på plads vil jeg gerne redegøre for forløbet i forhold til TiSA-forhandlingsdirektiverne. Som nævnt gav Rådet Kommissionen forhandlingsdirektiver i marts 2013. Handelskommisæreren anmodede i januar i år Rådet om at offentliggøre direktiverne i lyset af øget interesse for forhandlingerne, bl.a. i Europa-Parlamentet. Kommisæreren forklarede i den forbindelse, at offentliggørelse skulle ses i lyset af forhandlingernes multilaterale karakter, og at sagen ikke ville danne præcedens for fremtidige handelsaftaler.

Fra dansk side kunne vi tilslutte os at offentliggøre forhandlingsdirektiverne i den konkrete sag, da der var tale om direktiver i en plurilateral forhandling, hvor EU's forhandlingsposition var velkendt. Samtidig indeholder forhandlingsdirektiverne i dette tilfælde ikke nogen røde linjer, som skulle beskyttes. Vi vurderede dog, at beslutningen om offentliggørelse burde træffes på et niveau, der sikrede den rette overordnede stillingtagen, da det ikke kan afvises, at der vil være en præcedensvirkning i forhold til andre områder end handelspolitikken, f.eks. udenrigspolitiske forhandlinger.

TiSA-forhandlingsdirektiverne er det andet sæt forhandlingsdirektiver på handelsområdet, som offentliggøres inden for et halvt år. Som udvalget sikkert husker, blev forhandlingsdirektiverne for frihandelsforhandlingerne mellem EU og USA offentliggjort sidste efterår.

På trods af Kommissionens forsikringer om, at sagen ikke ville danne præcedens, så vi derfor fra regeringens side en risiko, som vi ønskede at alle var oplyste om. Vi bad derfor i handelspolitisk komite, hvor spørgsmålet om offentliggørelse af direktiverne i første omgang blev behandlet, om, at sagen også blev diskuteret i Coreper – altså øverste embedsmandsniveau – for at sikre, at der blev taget højde for både de tilsigtede og de utilsigtede horisontale konsekvenser af offentliggørelsen for alle EU's politikområder. Man kan sidestille det med, at et parti i Folketinget stiller nogle spørgsmål til en sag under et udvalgsarbejde, men stemmer for det pågældende forslag i Folketingssalen. Det er sådan set det, der er sket i denne sag – og ikke at Danmark har tilkendegivet ikke at ønske offentliggørelse, man har bare ønsket nogle spørgsmål belyst.

Hvordan stiller det os så i forhold til åbenhed generelt i andre frihandelsforhandlinger? Som nævnt støtter vi generelt åbenhed i EU-samarbejdet, også i de andre frihandelsforhandlinger. Her vil jeg gerne nævne, at forhandlingerne mellem EU og USA om en frihandelsaftale – selv om TTIP-netværket skriver noget andet – er de mest åbne frihandelsforhandlinger, der nogen sinde er blevet ført. Kommissionen offentliggør EU's positionspapirer og referater fra de forskellige forhandlingsrunder, umiddelbart efter de er afsluttet, og der bliver brugt mange kræfter på at informere alle interessenter undervejs.

Når det er sagt, er det efter regeringens opfattelse ikke alt, der er muligt eller forsvarligt at offentliggøre – der er stadig behov for et fortroligt forhandlingsrum. Det ser vi, bl.a. når vores forhandlingspartnere ikke vil acceptere, at vi offentliggør deres dokumenter, og vi har også stadig brug for at kunne diskutere internt i EU, hvordan vi opnår det bedste forhandlingsresultat for EU i forhandlingerne med tredjelande. Ellers gør vi os selv en bjørnetjeneste.

Jeg vil derfor gerne afslutte med at gentage, at regeringen støtter en høj grad af åbenhed i EU-samarbejdet. Vi ønsker inddragelse af alle interesserede parter og det bedst mulige grundlag for en oplyst og nuanceret offentlig debat, som vi har for tradition i Danmark. Det betyder imidlertid ikke automatisk offentliggørelse af alle dokumenter vedrørende handelspolitikken, men offentliggørelse efter en ansvarlig konkret vurdering, hvor vi bl.a. afvejer hensynet til åbenhed og offentlig adgang til at se dokumenterne over for hensynet til vores egen forhandlingsposition og dermed muligheden for at opnå de bedst mulige resultater.

Nikolaj Villumsen spurgte, hvilken grad af åbenhed der plejede at være. I klimaforhandlingerne COP21 og WTO-forhandlinger har man vist nok åbne forhandlingspositioner, hvorfor så gøre det anderledes her? Han forstod ikke, hvorfor Danmark som et lille land har en større interesse i lukkede forhandlingspositioner end de større lande. Hvorfor indtager andre mindre lande, som f.eks. Sverige, så ikke samme position som Danmark? Det var vigtigt, at både det nationale parlament og Europa-Parlamentet var involveret. Han delte TTIP-netværkets kritik af, at aftaleteksterne ikke kan ses. Det gør det svært at have en ordentlig debat. Han var stadig bekymret over TTIP-forhandlingernes lukkethed. Det var f.eks. kun kommet frem på grund af en læk, at Sverige og Finland har protesteret over, at uddannelsesområdet skulle markedsføres i forbindelse med TTIP-forhandlingerne. Det var fornuftigt – Hvorfor har Danmark ikke gjort det samme? Det ville være rart, hvis det ikke krævede en læk at få den slags at vide.

Handels- og udviklingsministeren sagde, at den historie, der danner baggrund for samrådet, var forkert. Danmark var som sagt ikke imod åbenhed og offentliggørelse af TiSA-forhandlingsdirektivet. Det sande element i den usande historie var, at Danmark på et indledende embedsmandsmøde havde bedt om nogle vurderinger af fordele og ulemper ved at offentliggøre mandatet og ønsket, at offentliggørelsen blev behandlet på det øverste embedsmandsniveau i EU, før der blev truffet beslutning om den. Og den beslutning om offentliggørelse, der blev truffet, havde Danmark støttet. Danmark har altså ikke på noget tidspunkt udtalt sig imod offentliggørelse af direktiverne.

Man kan altid have en generel diskussion om forhandlingerne. Ministeren så ingen forskel på EU's frihandelsforhandlinger og forhandlinger i al almindelighed, når det gælder følsomhed i politiske sager, hvor man har højspændte interesser, der står over for hinanden. Når man forhandler i Folketinget, bliver ordlyden af de papirer, man forhandler ud fra, heller ikke offentliggjort. Enhedslisten fortæller heller ikke offentligheden, hvad deres forhandlingsposition er. I EU er det fortrolige forhandlingsrum selvfølgelig endnu mere vigtigt, fordi der også er 28 medlemslandes interesser, der skal vejes op mod hinanden. Det

ville være en ulempe for de små lande at åbne forhandlingsmandatet, fordi man så for at undgå at afsløre sin position ville skrive et meget bredt mandat uden fastlagte linjer, som der er i dag, og som medlemsstaterne har indflydelse på. Hvis de linjer lægges af mere uformelle kanaler, vil de store EU-lande have meget større mulighed for at påvirke Kommissionen.

Man kan gøre det så åbent som muligt for folk at deltage i diskussionen og samtidig have et fortroligt forhandlingsrum, så man ikke afslører sine forhandlingspositioner over for modparten i forhandlingerne. I TiSA-forhandlingerne har man fundet, at man godt kunne offentliggøre forhandlingsdirektiverne, fordi de ikke afslører noget, der vil være til skade for EU's interesser. Han havde ikke kendskab til Finlands eller Sveriges holdninger.

Nikolaj Villumsen var glad for afklaringen af, at Danmark ikke blokerede offentliggørelsen, men endte med at støtte den. Han nævnte diskussionen om ISDS-ordningen, som man først blev opmærksom på, efter forhandlingsmandatet blev lækket. Siden da er der sket ændringer i den model, Rådet arbejder for, og som regeringen bakker op om. Her kunne det have været godt med en mere generel åbenhed. Man kan være uenige om, hvorvidt de ændringer er tilstrækkelige, men det problematiske er, at hvis det ikke havde været for lækken, havde Folketinget ikke anet, hvad der foregik. Han opfordrede ministeren til at arbejde for mest mulig enighed og spurgte, om ministeren var enig i, at åbenheden også bør gælde for aftaletekster, jævnfør civilsamfundsorganisationers problematisering af, at dette ikke gælder for TTIP-forhandlingerne.

Handels- og udviklingsministeren sagde, at mekanismerne bag ISDS-ordningen havde været kendt i 40 år, hvor alle har haft lejlighed til at forholde sig til den mekanisme, som findes i 37 af Danmarks handelsaftaler og i 12-1300 aftaler i EU-regi. Det behøver man ikke at få åbnet et mandat for at konstatere. Det indgår også i den canadiske handelsaftale, som blev offentliggjort. Han undrede sig over, at det var så stor en diskussion nu, når det ikke havde været det de seneste 40 år. Regeringen mente, at man skal have en moderniseret udgave af investeringsbeskyttelsen, som lever op til de forhold, der gælder i 2015. På den ene side sikres landenes ret til at regulere, som man vil, og på den anden side sikres investorer mod diskrimination og ekspropriation. Med hensyn til aftaleteksterne var det sådan, at når man sidder og forhandler de enkelte tekster, er man inde i det fortrolige forhandlingsrum, hvor parterne giver og tager. Det er klart, man skal kunne stå på mål for resultatet efterfølgende - præcis som når man forhandler forlig og forligsteksterne først offentliggøres, når de er forhandlet på plads, hvorefter man så kan diskutere dem frem til vedtagelsen. Forhandlingsresultatet skal jo vedtages både i Europa-Parlamentet og i de enkelte nationale parlamenter, så der bliver rig lejlighed til at forholde sig til teksten og eventuelt nedstemme den. At man ikke offentliggør teksterne, udelukker ikke, at man offentliggør, hvilke elementer der indgår i forhandlingerne, så man kan forholde sig til, om de skal indgå eller ej. De endelige resultater lægger man frem, når forhandlingerne er afsluttet.

Nikolaj Villumsen sagde, at de var uenige om, hvor langt man bør gå med åbenheden. Han syntes, at de ændringer, der var sket i ISDS-mekanismen viste, at der havde været en utilfredshed med den form, da man blev opmærksom på den, og at europaparlamentarikere og nationale parlamentarikere skal have indsigt i forhandlingerne. Han opfordrede til, at man fremover også vil arbejde for åbenhed og lytte til den fortsatte kritik af TTIP-forhandlingerne.

Handels- og udviklingsministeren takkede for samrådet.

Mødet sluttede kl. 13.47